

us 18. Márka
20, dollár 168³/₄,
a frank 6.66, lira
gő 29.30, dinár 3,
ank 33, zloty 19¹/₂,
8. Francia frank
dollár 173, belga
ájci frank 33.20,
k schilling 23.80,
nt 68, dinár 2.96
Holland forint
sterling 24.91¹/₂,
ira 26.84, cseh
0.02¹/₂, dinár 9.08,
hiling 72.10.

Operaház zene-

monikus zene.
zene.

nyü zene.

monikus hangver-

monikus hangver-

r hangverseny.

angverseny. 23:

fon. 20.45: Opera.

on. 21: Szimfoni-

ngverseny. 22.15:

fon.

21. Zongorahang-

20: Könnyű ze-

Beési zene. 21.15:

vajai gitár. 21.50:

enekar.

elések

... 4 Lei
... 8 Lei
... 40 Lei
... 3 Lei
... 6 Lei

... díj előre

... ellátott

... árabbitunk

és mail, aki auto-

lást keres neológ

Drágasani, jud.

rszaszönyvegek és

n eladó. Cim a

er vegetárius ét-

Regéle Ferdinand

zám alá. Bejárát

6 árak!

éter furnirozott

nyek, Calea Vic-

llátásra elfogad

s urileányt, vagy

ongorahasznalet-

dea, Str. Cante-

42., I. 7.

ש"ב מורה או

תקום ההודעה

rna, jövedélyü

iember ismeret-

levelket „Paj-

háztartás min-

mekekhez ajánl-

lakás szeptem-

Viteazul 8.

gy 3 szoba-kony-

ept. 1.re kiadó.

ak jobb zsidó

terések „Vidéki”

XIV. ÉVF. * 187. SZÁM
Cluj—Kolozsvár, 1931.
augusztus 20 Csütörtök
5691 ÉV Elul 7

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-92

Ara 5 lej

D' Rima... ter robert
... erdapest
... isztér

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

A történetész

Nem lehet mondani, hogy Jorga profeszszor ne volna a nagy távlatok és me-resz paradoxonok embere. Egészen sajátos éleslátással méri fel és látja meg a mult eseményeit s az események mögött meghúzódó erkölcsi, személyi és materiális rugókat.
De teljesen tehetetlennek bizonyult akkor, midőn nem az események kommentálásáról, hanem azoknak effektív irányításáról volt szó.
Mi sem illusztrálja ezt jobban, mint a mai helyzet.
Egy egész világ kétségbeesetten keresi a kibontakozás útjait és lehetőségeit a mai nehézségek szörnyű polipkarjaiból. Összedugták fejüket a világ hatalmasai s a miniszterelnökök közötti tanácskozások ugyszólván napirenden vannak.
Jorga pedig ezalatt archaikus előadásokat tart Valeni de Munteben s vezércikket ír lapjában, amelyben a pénz okozta a mai súlyos válságért. Hogy tudniillik „a pénz megbolondult és úgy kell a bankároknak, miért hagyták magukat a pénztől elragadtatni”.
Kétségtelen, hogy Jorga a mult embere. A történelmi multé.
S alighanem rövidesen a belpolitikai multé is.

Bethlen

Tíz éven keresztül állott a megcsontott Magyarország élén, mint teljhatalmu diktátor. Nagy alkotások lehetősége volt a kezében, akadály és ellenállás nélkül valósíthatta volna meg a legszebb kormányzati elveket és államfejlesztési ideálokat.
Mindebből azonban semmit sem tett. Egy kis klikk érdekeit szolgálta, egy klikkét, amely a lihegő bosszu mámorával ragadta magához a hatalmat és legfőbb eszménye, kizárólagos életcélja saját uralmának megőrkítése volt. A Bethlen-rezsim a magyar történelem egyik legsivárabb, legreménytelenebb korszaka volt. A látszólagos konszolidáció leple alatt valóságban visszaállították a rendiség uralmát s míg egy kis érdekesoport a vagyonos jölet szédületes csucsaira hágott, az ország dolgozó és intellektuális rétegei a legszörnyűbb nyomorban tengődtek. Az elégedetlen tömegeket a reváns és a határrevizió mákonyával kábították, terrorizálták és tértítették el igazi problémáiktól.
Legszűkebb érdekkörén kívül kevés könnvet fognak hullatni a Bethlen-rezsim elmulása fölött, amelyről még az sem bizonyos, hogy csakugyan elmúlt. Bethlen bukását ugyanis nem belső erők idézték elő, hanem minden valószínűség szerint a külföld akarata. Ezekben a napokban kell eldölnie annak, vajjon a külföld által diktált személyi változást Magyarország demokratikus erői rezsimváltozássá tudják-e átalakítani.

A visszacsínált nacionalizálás

Mindnyájan emlékszünk még arra a szent háborúra, amelyet tíz évvel ezelőtt a liberális párt indított meg a külföldi érdekeltségű iparvállalatok ellen, nacionalizálás címén. Éveken keresztül ez volt az egyedül üdvözítő jelszó s csak úgy dagadt a hazafitui kebel, amikor a liberális sajtó jelentette, hogy ismét sikerült egy újabb iparvállalat nacionalizálását végrehajtani. Mintha ettől függött volna Magyarország sorsa. A Bratianu dinasztia „prin noi in sine” elvének legragyogóbb teljesítménye volt ez a nacionalizálási háború, amelyben a liberális töke csakugyan teljes győzelmet aratott. A külföldi érdekeltségeket csakugyan sikerült kiboxolni a romániai iparvállalatokból.
Hogy mi volt ennek az ára s hogy ki fizeti meg ennek a háborúnak hadisarcát, az csak most kezd kiderülni. A Steaua Románá nacionalizálása 2 milliárdjába kerül a szegény román adófizetőknek s

Váratlanul szenzációs fordulat a magyar politikai életben

Lemondott a Bethlen-kormány — a kormányzó Károlyi Imre grófot bizta meg az új kormány megalakításával

Külpolitikai és belpolitikai okok kényszerítették Bethlent a lemondásra. A válság megoldása nem tűr halasztást. A szociáldemokrata-párt koalíciós kormányt és teljes rendszerváltozást követel

Budapest, augusztus 19. A magyar belpolitikai életnek óriási szenzációja van. Bethlen István miniszterelnök, aki több, mint tíz éve áll a magyar kormány élén, s tíz év alatt a konszolidált reakció jegyében kormányozta az országot, szerda délelőtt megjelent Horty kormányzó előtt és bejelentette kormányza lemondását. A kormány lemondását még a tegnapi minisztertanácsban határozták el, de az izgalom elkerülése végett a határozatot csak szerdán hozták nyilvánosságra.
Horthy kormányzó az összkormány visszalépését tudomásul vette és a válság megoldására azonnal megkezdte a tanácskozásokat illetékes államférfiakkal.

Teleszky nem fogadja el a kormány megbízatást

Elsőül Teleszky volt pénzügyminisztert kérte magához a kormányzó, aki tudvalevőleg éles kritikát gyakorolt a Bethlen-rezsim pénzügyi politikája felett. Horthy kormányzó több, mint egy órai tanácskozás után felajánlotta Teleszkynek a kormányalakítást, Teleszky azonban a felajánlott megbízatást nem fogadta el.
Ezután gróf Károlyi Imrét, a Bethlen-kormány külügyminiszterét fogadta kihallgatáson a kormányzó, akinek hosszabb tanácskozás után szintén felajánlotta a kormányalakítást.

Gróf Károlyi Imre, a kormányzótól való távozás után az újságíróknak kijelentette, hogy a megbízatást elvállalta és haladéktalanul megkezdte tárgyalásait az új kabinet megalakítására. Kijelentette továbbá, hogy a válság megoldása rendkívül sürgős, éppen ezért pár napnál tovább nem tarthat. Kabinetje alakítása után haladéktalanul összehívja a parlamentet, hogy programját kifejthesse.

Mi van a Bethlen-kormány meglepetésszerű lemondása mögött?

Megbízható forrásból nyert értesü-

gyanyszeren arányban nehezednek az ország vállaira a többi nacionalizált nagyipari vállalatok terhei. Ilyen terhek alatt természetesen össze kell roskadniuk az állami finaciáknak.
Most aztán előáll a kormány a nagy mentőötlettel. A nacionalizált iparvállalatok kötelezvényeket fognak kibocsátani, amelyeket a bel- és külföldi tőzsdéken fognak forgalomba hozni. Másszóval azt jelenti ez, hogy a vállalatok részvényeit

lések szerint a Bethlen-kormány meglepetésszerű lemondását nem kimondottan belpolitikai okok kényszerítették ki, bár a gazdasági pánik, mely az utóbbi hetekben egész Magyarország közönségét izgalomban tartotta, szintén hozzájárult a bukáshoz.

Beavatott körök véleménye szerint a Bethlen-kormány bukását külpolitikai okok idézték fel, amelyek a legutóbbi kölesöntárgyalásokkal kapcsolatosak. Külföldi politikai és pénzügyi körök a végsőkig lezüllött magyar gazdasági élet szanalásának sine qua non-jaként a magyar belpolitikai élet demokratizálását állították fel, amit természetesen Bethlen már, azért sem vállalhatott, mert a tíz éves magyar reakció minden ténykedése az ő nevéhez fűződik.

Hogy ez a verzió komoly alappal rendelkezik, annak több bizonyítéka van. Elsősorban az, hogy Bethlen lemondása két nappal az ötmillió fontos kölesön aláírása után történt meg, másodsorban pedig az, hogy az új kormány megalakítására Károlyi külügyminiszter kapott megbízatást, aki a külföldi körök álláspontját kitiünően ismeri.

Az ellenzéki pártok körében úgy tudják, hogy egyelőre még nem következik koalíciós kormány. Károlyi először megpróbálkozik azzal, hogy személyesen utján szánja — legalább átmenetileg — a helyzetet.

A parlament legutolsó ülésén az ellenzéki pártok példátlanul vehemens támadásokat intéztek a Bethlen-kormány ellen. A szocialista párt képviselői direkt forradalmi hangot ütöttek meg és a Bethlen-kormány azonnali távozását követelték. Ez a támadás csaknem teljes egészében az ország hangulatát fejezte ki, melyet a pénzügyi és gazdasági csőd fenyegető veszedelme végsőkig elkeserített.

A Bethlen-kormány bukása az ellenzéki pártokat, főleg pedig az szociáldemokrata pártot nem érte készületlenül. Ennek tudható be, hogy szerda délután (Folytatása a negyedik oldalon).

ismét áruba bocsátják és azokat felajánlják a külföldnek. Vagyis mi történik itt tulajdonképpen? Burkolt formában vissza csinálják az egész nacionalizálást és a kiboxolt külföldi tőkét ismét visszaédesgetik. Nagy kérdés azonban, hogy vajjon ezekután kötelek áll-e még ez a töke?
Az egész játéknak a levét persze az adófizetőpolgár issza meg, aki joggal teheti ma fel a kérdést: „Minek a béka a hasamban?”

VILÁG TÜKRE

Nemzetközi születési sztrájk

Ernst Kahn, az ismert közgazdasági statisztikus a napokban „A nemzetközi születési sztrájk” (Der internationale Geburten-streik) címen könyvet jelentetett meg arról a sokat vitatott problémáról, hogy a modern emberiségben milyen arányban halványul el a fajfenntartás ösztöne. Ernst Kahn a tudós alaposágával és komolyságával dolgozik, tehát nem föltevésekkel, egyéni véleményadással, hipotézisekkel, vagy tetszetős jóvendőlésekkel. Kahn nem vitatkozik és nem támad, a problémát a legtermészetesebb eszközökkel akarja megközelíteni és pedig elvitathatatlan tényekkel: statisztikával.

Az eddigi számadatok alapján a tudós a jövőre és pedig 45 évre előre csinál kalkulációt. Az 1975-ben élő emberek nagy része már megszületett, tehát statisztikailag megfogható. Vanak országok — írja Kahn —, amelyek számára a születési szám visszaesése az első időkben talán hasznos fog jelenteni. Németországban a hácoru előtti évtizedben a születési arányszám elég magas volt, úgy, hogy 1940-ig aligha várható a lakosság csökkenése. Csak azután fog bekövetkezni Németország lélekszámának visszaesése, 1975-ben a német birodalom lakóinak száma 50 milliónál kevesebb lesz, a mostani hozzávetőleges 65 millióval szemben. Ernst Kahn mindezeket a számításokat nagy óvatossággal közli, számít a legkülönbözőbb tényezőkkel, a be- és kivándorlással, azonban megállapításai annyira reálisak és valószínűek, hogy hinni kell jóvendőléseiben. Kahn szerint a születések csökkenése az összes nyugati államokban érezhető, sőt vannak államok, ahol a lakosságnak még nagyobb arányu visszaesése várható, mint Németországban.

A szerző ezután gazdasági jóvendőlésekbe bocsátkozik. A születési sztrájk hatását kimutatja a munka és tőkepiacra, a termelésre és fogyasztásra, a telek, az építkezés, a lakás és szociális biztosítás területére. Az ember megdöbben, amikor ilyen reális megvilágításban látja a fehér faj pusztulását „öngyilkosság” révén.

Kétségbeesésre azonban koránt sincs ok, különösen ha meggondoljuk, hogy mennyi tartalék marad azért arra az esetre, ha szükség lenne munkacserére. Itt lesznek mindenképpen a leépített tisztviselők tömegei („szervezett munkanélküliség, mint egykor az állandó hadsereg”), azután a keresetképes, de keresetnélküli nők milliói. Valamikor azt hitték, hogy a nőknek a produktív munkába való bevonása volt főközöje a munkanélküliségnek. Ernst Kahn kimutatja, hogy 1882-ben a munkaképes, vagyis a 15—65 éves nők közül 44.5 százalék végzett produktív munkát. 1925-ben, tehát 43 év után sem volt több a kereső nők száma, mint 55.5 százalék. A női foglalkozásoknak a magasabb kereseti rétegekbe való bevonulásával való érvelések során megfélekedtek arról, hogy a női produktív munka a proletáriátusban már régen otthonos volt.

A szerző az egyre előrehaladó racionalizálást szintén megnyugtató tünetnek itéli, arra az esetre, ha a születési statisztika továbbra is visszamenő ten-

denciát mutat. Nemcsak a vállalkozók számára fog ez áldást jelenteni, hanem a munkás számára is, főleg ha technikai téren a találmányok egymást követni fogják.

Szerző azonban könyvének befejező részében mégis felveti az aggodalmas kérdést, vajjon lehet-e szó a kulturának fokozásáról akkor, amikor az élet maga visszaesik? Rámutat, mint ahogy ezt ilyenkor szokás, Görögország és Róma pusztulására és a jelenből vett példái között megemlíti a német zsidóságot. Ez a zsidóság ugyanis szintén a születési sztrájk jogával él és már most érezhető ennek a zsidóságnak bomlási processusa. Rámutat továbbá arra, hogy Berlin az ő többmillió lélekszámával már évek óta szintén nem belülről fejlődik, hanem csakis a kívülről való beözönlés útján.

Kahn, a rideg statisztikus tényeket konstataciók csupán, de nem kutatja sem történelmi, sem lélektani okait az eseményeknek. Azt hisszük, hogy a születési sztrájk végső fokán az emberek boldogságra való szükségletéből származik, abból a többé-kevésbé tudatos felismerésből, hogy a javak és a kényelmes életlehetőségek nem oszthatók fel csak bizonyos számú igénylők között. Ez a felismerés természetesen végzetesen hamis, mert hiszen jól tudjuk, hogy a világ javai és kincsei egy sokkal nagyobb számú emberiségnek is bőséges életlehetőséget nyújtanának, ha igazságosabban volnának elosztva az emberek között. Kahn megállapításai tehát korántsem szabad arra következtetni, hogy az embereknek boldogságra és jólétre való törekvése, amelynek egyik pillanatnyi kísérőtünete ma a születési sztrájk, a pusztulás felé vezet. Hiszen ebben az esetben azt lehetne hinni, hogy az ember nem született másra, mint szenvedésre.

Mi éppen ellenkezőleg azt hisszük, az ember arra született, hogy a földön boldogan éljen. Ehhez a boldogsághoz azonban nem a születési sztrájkon keresztül vezet az út, hanem a magasabb szociális igazságon, a föld javainak arányosabb elosztásán, ami által lehetővé válik, hogy még a mainál is nagyobb számú emberiség élhessen boldogan a földön. Egészen bizonyos, hogy a mai nagy gazdasági kataklizma elmulásával a születési statisztika ismét emelkedő tendenciát fog mutatni és Kahn statisztikájának holt számai fölött az élet fog diadalmaskodni.

Soha

nem volt még ilyen nagymérvű árszállítás a piacon

- Meredith: Az önző, két kötetben . . . 273 L
- Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban . . . 204 L
- Charles Reade: Oltár és tüzhely I. II. kötet . . . 340 L
- Apuleius: Az aranyzámor . . . 136 L
- Ludwig Lewisohn: Az örök sziget . . . 272 L
- Hatvany: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet . . . 435 L
- Maupassant: Erős mint a halál . . . 40 L
- France: Próbabábu . . . 45 L
- Strindberg: Az apa, A pajtások, Julia kisasszony . . . 45 L
- Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége . . . 75 L
- Zola: Jó polgári koszt . . . 35 L
- Zola: Pénz . . . 102 L
- Gábor Andor: Hát Pillangó . . . 45 L
- Jack London: A vén halász meséi . . . 95 L
- Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként . . . 20 L
- Heltai Jenő: Almok háza (füzve) . . . 44 L
- Paul Bourget: A lelkiismeret (füzve) . . . 44 L
- P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.) . . . 64 L
- Bibó Lajos: Kétkelkü szerelem (füzve) . . . 44 L
- Krudy: Boldogult ifjúkorom . . . 64 L
- Renard: Fléchambeau urból bacillus lesz (füzve) . . . 44 L

Kapható: **Uj Kelet könyvostályában** Vidékre utánvétellel vagy az összeg előzetes bekiállítása mellett szállítunk.

Máramarosszigeti keservek

TAXA AD VALOREM: — esztendő hosszú során át kísértett. A városi költségvetés készítésénél mindig előráncigálták. S amikor az újabb vexatura kezdte előre vetni árnyékát, a szigeti kereskedők akcióbá léptek és az ad valorem taxa veszedelmét elhárították.

Tették ezt annál is inkább, mert a szigeti kereskedők tudják, hogy az ad valorem taxa kivétele sokkal több az egyszerű tehernek. A vámnál, a vasutnál, a város sorompóinál ágenseket állítanak be, árut vizsgálják, kételkednek, vexálnak, számlákat kontrollálnak és a panamák melegágyából egy új kelevény kél ki. Eddig, mondom, dacára annak ellenére, hogy a veszedelem minden évben kísért a költségvetés összeállításánál, — még mindig sikerült elhárítani a veszedelmet. Most aztán az „új ritmus“ jóvoltából ezt is ráhúzták a szigeti kereskedelemlere.

A város falain plakátok jelentek meg, melyekben az interimáris bizottság vezetői az összes kereskedők és iparosok tudomására hozzák, hogy 1931 július 1-ig visszamenőleg kivették az ad valorem taxát. A taxa a városban minden ki- és beszállítandó áru után egy fél százalék.

Ezt már nem lehet kivédeni. Ez már életbelépett. Mi még azokat az információkat akarjuk hozzáfűzni, melyeket a plakát nem érintett.

Információink szerint a kontroll-gárdát most szervezik meg és a gárda élére Füzesy volt sziguranca-komiszár kerül. S az interimáris bizottság, hogy munkája minél tökéletesebb legyen, községi pótadót is kivet, mert nem szeretné, ha a költségvetésben netalántán mégis felmerülne deficit.

Összintén szólna: még csak ez hiányzott a szigeti kereskedelemlere. Ahhoz, hogy végképpen elpusztuljon.

A KENYÉR FRONTON — ugyancsak az interimáris bizottság jóvoltából — fejtelenség uralkodik. Az egész soron: káosz, elkeseredés és irtoztos zürzavar. Az történt ugyanis, hogy a kenyér maximális árát 8 lejről leszorították 7 lejre, pontosan akkor, amikor életbelépett a kenyérbélyeg.

S kezdődtek a kutatások, a spiclizések, mindenki kontrollált, egy bélyeg több-ször átragasztottak, a pékek féltek attól, hogy kezdjenek sápolni, büntettek, törölték, a közönség kezdett süttetni kenyeret a péknél, erre az interimáris bizottság ki-mondta, hogy a ster-kenyérre is kell bélyeg s passz, akinek nem tetszik, menjen panaszra a sáhvitalhoz. (Itt van nem messze, Szigetkamarárn.)

Most ott ácsorognak a pékek naphosszat a városháza előtt. Aki arra megy, mindenkinek panaszkodnak.

— Összegyűjtöttem a heti lózungot — mondja az egyik. Pontosan futja az élesztőre és a bélyegre. A liszt ára és a munkások fizetése — nincs sehol. Elpusztulunk, kérem, elpusztulunk.

De sütni muszáj, mert különben elveszik az iparengedélyt s a szerencsétlen szigeti pékek a reménnyel is koldusabbak lesznek. S ha én, te, ő tésztát küldünk a pékhez, hogy süsse meg, bélyegét is kell küldjünk hozzá, mert Szigeten így magyarázzák a bolétatörvényt.

A városháza előtt nagy fejtelenség és elkeseredés és bent, a csukott ajtók mögött, ahol a bizottság dolgozik, olimpuszi csend honol. A panaszok hangja nem hallatszik be. Mert zsiabdatt a lelkiismeret, süketek a fülek és le vannak zárva az ajtók.

Máramarossziget város ajtói.

VALAMIT AZONBAN MEGIS CSINÁLT Máramarossziget város interimáris bizottsága.

Epp a minap jártam arra. S nem azt jegyeztem meg magamnak, hogy az elnök ur nem akart velem beszélni, mert, ugymond, nincs ideje, kell a minisztert fo-

Siremléket, sirszegélyező-rámát, továbbá minden kőfaragó-ipari munkákat, művészies kivitelben, három évi jótállással készít

SZABO ENDRE

kőfaragó iparvállalata, Cluj, Calea Regele Ferdinand 56.

FIGYELMEZTETÉS!!! Kérem cégemet össze nem tévesztetni más hasonló névű céggel. — Raktáron tartók: Kül- és belföldi, prima minőségű MÁRVANYT ÉS GRANITOT.

plakát nélkül is megtudjuk, mi történt a szigeti városházán.

Az előszobában ugyanis van egy plakát tanácsa volt a városnak. A tüzrendészetel kapcsolatosan mond valamit. A plakátot dr. Lázár Sándor írta alá, mint polgármester. Nos, ebből a plakátból kivették dr. Lázár Sándor nevét, bicskával olyan buzgón, hogy a falon is képződött egy lyuk.

Ne tessék lekicsinyelni. Ez mégis valami. Ez működés, ez pozitívum. Hogy lyuk? Hát az semmi? Én azt hiszem, nagyon is találó. Schön Dezső

Az amerikai Farm Board hétmillió bála gyapotot vásárol össze azzal a feltétellel, hogy az ültetvényesek új cserjéket nem ültetnek

Newyorkból jelentik: A Farm Board össze akar vásárolni hétmillió bála gyapotot, ha az ültetvényesek kötelezik magukat arra, hogy a következő évben újabb gyapotcserjéket nem fognak ültetni. Egy másik terv szerint nagyobb kölcsönöket is

hajlandó a Farm Board folyósítani, ha a gyapotcserjék egy részén otthagyják a termést. Szó van arról is, hogy a kongresszustól a gyapotexport részére nagyobb kiviteli prémiumokat fognak kérni.

Gandhi cáfolja a hindu polgári ellentállás ujjáélesztését

A hindu nacionalista vezér hajlandónak nyilatkozott a londoni kerekasztal-konferencián való részvételre

London, augusztus 19. Allababban Gandhi energikus megcafolta azt a hírt, hogy a nacionalista kongresszus elhatározta volna a polgári ellenállás mozgalmanak ujjáélesztését. A hindu nacionalista vezér hangoztatta, hogy vidékre mindenhol felhívások mentek, amelyek le-szögezik, hogy a kongresszus a delhi paktumot érvényben levőnek tartja s hivat

annak respektálására buzdítja. London, augusztus 19. Gandhi hosszas tárgyalások után hajlandónak nyilatkozott arra, hogy a londoni kerekasztalkonferencián részt vegyen, de előbb biztosítékot akar abban az irányban, hogy a jövőben angol részről tiszteletben fognak tartani a lord Irwin volt alkirályal egy év előtti Delhiben kötött paktumát.

Pusztító viharok világszerte

Franciaországban, Angliában és Mexicóban óriási károkat okozott az abnormalis időjárás

Párizs, augusztus 19. Franciaországban több helyütt viharos orkánok dühöngtek. A legnagyobb pusztításokat vitte véghez a vihar Bretagne partvidékén Finistere kerületben. Plouddalmezeauban háztetőket sodort le a szélvész, fákát és telefonpóznákat döntött az országutakra. Landerneau-Lesnever lokális vasuti vonalon egy helyi vonatot kivetett az orkán a sínekből. Három kocsját felborult. A sebesség száma 9. Ile de Batz szigetén földcsuszamlás és sziklaomlás volt, a sziget egy része eltűnt a tengerben. Károkat jelentenek Brestből és Perros Guisec-ből is.

London, augusztus 19. A déli partvidéken a vihar nagy pusztításokat okozott. Winchelsea fürdőhelyen a villák egészen sora áll viz alatt s több mint kétezer ház a környéken is lakhatatlanná vált. Portsmouthban több hajót az orkán a nyílt tengerre sodort ki.

London, augusztus 19. Mexico City környékén óriási felhőszakadások nagy árvizeket okoztak. Huatamo városban 170 ház összeomlott. A tartomány déli részében egy kis faluban kétszáz gyermek és négy felnőtt életüket veszítették az áradatban.

Huszonnégyórás angliai körrepülésre indult a Graf Zeppelin

A német himnusz hangjai mellett, óriási közönség fogadta Londonban a német óriásléghajót

London, augusztus 19. A Graf Zeppelin a délután folyamán Franciaországot repülte át a Besancon—Orleans—Le Havre vonalon. Utja alatt rádióösszeköttetésben állott a francia légügyi minisztérium rádióállomásaival s Eckenner dr. rádiógramban felajánlotta Dumesnil francia légügyi miniszternek Párizs átrepülését, ha ezt a francia kormány óhajtandónak véli. Rövidesen megérkezett a miniszter válasza, aki a szikratáviratban sajnálkozó-

sának adott kifejezést afelett, hogy Párizsban a légköri viszonyok kedvezőtlenek s így azt kell tanácsolnia, hogy a léghajó ezuttal kerülje a viharzónát. Egyébként kellemes utat kívánt a léghajó utasainak.

A Graf Zeppelin ezután elhagyta a francia partvidéket s a La Manche csatornát repülte át. Délután hat órakor 5 angol repülőgépet kíséretében több kört írt le London felett, majd este hét órakor a Middlessex kerületben levő honworthi repülőtéren leszállott. A németországi utasok hatalmas tömeg lelkes éljenzése közben szállottak ki a léghajóból. A repülőtéren főbőcén a német lobogó lenggett s a Graf Zeppelin érkezésekor a zenekar a német himnuszot játszotta. Eckenner a tömeg üdvölgéssel üdvözölte. A léghajó parancsnoka nem szállott ki a gondolárból s ezért hozzá vitték a rádió mikrofontját s ezen át szólott a lelkes tömeghez és az angol rádióhallgatókhoz. A kivezényelt nagyszámú karhatalom kotelkordon mögött is alig tudta féken tartani a lelkes tömeget. Félóra múlva az angliai utasok beszállottak a léghajóba s a Graf Zeppelin felszállott 24 óras angliai körrepülésére.

Három és

A a ip

Az állam nacionalista

Bucuresti-Bukarest (Az Uj Kelet tud. Naționalanál tegn. megbeszéléseket, a előtt kezdődtek a vezetőivel a pénzü. ben. Arról van s ország nagyipari Bratianu Vintila-f. elv alapján annak. lokra a romániai nagyobb kölcsönök. szege másfél millió. hogy az iparvállal. abban a helyzetben szeti kölcsönöket r. román pénzüctől. ma is el van vonva.

Feloldja stokkot

Az összeg kamata. lalokat igen súly. folytatott tárgyalás. ták, hogy ezt a más. billá teszik a román. és pedig abban a for. banforgó iparvállal. seni, Lupeni szénb. pillogépgyár, a Cuda. vergyár és az arad. másfél milliárd érté. ket bocsátanak ki. I. garanciával rendelke. I. kibocsátó iparvállal. csontnyújtó pénzinté. szavatosságával. E h. kibocsátandó papiro. belendővé tenné és k. ták, hogy úgy bel-. marosan elhelyezést. ezvények 20 éves a. áának 8 százalékos k.

3 és fél

A Nemzeti Bank e. al újabb másfél mill. el a pénzforgalom s. ankok szindikátusan. a mobillá tett egy m. lam által a pénzüct. írlandó Steaua Rom. gyancsak egymillió. gyütt, néhány hét al. illiárd lej imobil tő. öz rendelkezésére, an. anca Naționala egyé. esei mellett az általán. et jelentékeny javul. ómozdítani.

Milyen arány. kok a szindiká

Tegnap megalakult. ndikátusa, amelyben. asca-t Savescu és C. arech Blank-ot Tab. n, a Banca de Cre

ברורים בארץ ישראל. József délgyümo. ghet, ezuton értesiti. gy megérkezett Pales. állitmány. Gyönyörű. nó, zöld lulávim-hádás. t, nagyban és kicsibe. ntosan kiszolgálunk s. eskedők, akik azonn. znek, kedvező fizetési. k. Cimem: Ráth József. antilor 27. Eszrog-ker. b beszerzési forrás. s. árok. Szolid kiszol. Ráth név.

Három és félmilliárd lejjel gyarapítja az állam a készpénzforgalmat

A kormány megakarja szabadítani a bankokat a nacionalizált nagyipar terheitől

A nagybankok szindikátusának alaptökeijéből a Banca Românească és a Banca de Credit 250—250 a Banca Marmorosch 200, a Banca Crisovelonni és a Banca Moldovei 150—150 millió lejt jegyeznek. Hármass garanciával kötelevényeket bocsátanak ki a nacionalizált iparvállalatok

Az állam az ország lakosságára tolja át a Steaua Romană nacionalizálásának terheit

Bucuresti-Bukarest, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). A Banca Națională tegnapi folytatás azokat a megbeszéléseket, amelyek két nappal ezelőtt kezdődtek a nagyipari vállalatok vezetőivel a pénzügyi szállítás érdekében. Arról van szó ugyanis, hogy az ország nagyipari vállalatai, főként a Bratianu-Vintila-féle „prin noi in sine” ér alapján annakidején beruházási célokra a romániai bankoktól vettek fel nagyobb kölcsönöket. E kölcsönök összegét másfél milliárdra rug és mint-hogy az iparvállalatok ma nincsenek abban a helyzetben, hogy ilyen természetű kölcsönöket visszafizethessenek, a román pénzügyi terhelés az államra van bocsátva.

és Boamba, a Banca Chrissoveloni-t Ghica és Bildermann, a Banca Moldovei-t pedig Dulberg és Einhorn képviselik. Az alaptökeiből a Banca Românească és a Banca de Credit egyenként 250,

a Banca Marmorosch 200, a Banca Chrissoveloni és Banca Moldovei 150—150 milliót jegyeztek. A szindikátus elnöke Anghelescu, alelnöke Buzdugan lesz.

Nacionalizálás a lakosság bőrére

Bucuresti-Bukarest, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). A bukaresti sajtó napok óta súlyos kritikában részesíti azokat a tranzakciókat, amelyeket a román garanciaszindikátus megalakításakor a kormány a bankokkal bonyolított le. Az elértéktelenedett Steaua Romană részvények átvállalásával kapcsolatban most a Curentul vehemens támadást intéz a kormány ellen. A lap szerint az állam katasztrofális pénzügyi viszonyai mellett indokolatlan volt ez az átvállalás és még senki nem tudja, mivel fogja indokolni a kormány, hogy ilyen súlyos terhet vállalt át a bankoktól.

találták a vállalatnál nemcsak a „Günther“-dossziét, hanem a vállalat részvényeinek pontos helyzetét is. Nyilvánvaló volt tehát, hogy a háború után a társaság vagyonát, mint ellenséges vagyont likvidálják és a Németországnak Romániával szembeni reparációs számlájának javára írják.

A német bankok svájci tranzakciója

A német bankok azonban, amelyeknek a részvények birtokában voltak, átmenekíttek a Steaua Romană részvényeket Svájcba és mint francia, belga és angol értékpapírokat prezentálták azokat. A román kormány akkor még be tudta volna bizonyítani, hogy a részvények átmenekítése az állami zárlat után történt. Megtehetné volna, de még csak meg sem kísérelte, hogy ezt bebizonyítsa, holott a likvidálással az egész vagyon, vagy legalábbis nagy része az állam tulajdonába ment volna át. Az akkor hirdett nacionalizáló politika azonban úgy látszik nem az állami vagyon növelését, hanem csak az industrializáló politika erősödését tüzte ki céljával.

Az állam tudomásul veszi a svájci tranzakciót

A petróleumipar nacionalizálása érdekében az állam a maga terhére tudomásul vette a német bankoknak Svájcban végrehajtott manipulációját és hosszadalmas tárgyalások után megegyezésre jutottak. Eszerint egy bukaresti bankcsoport megvette a svájci konzorciumtól a részvényeket azt a mennyiségét, amellyel a Steaua Romană nacionalizált vállalatnak lehetett minősíteni.

Zárlatot rendelnek a Steaua Romană ellen

Alább ismertetjük annak a nacionalizálásnak körülményeit — írja tovább a Curentul —, amelyet az ország lakossága most a Garancia Bank megalakulásakor kénytelen lesz megfizetni. Romániának háboruba lépésével egyidejűleg a Steaua Romană-társaságot, mely a német tőke tulajdonát képezte, állami zárlat alá helyezték. A zárlat végrehajtásakor meg-

A nemzeti parasztpárt önkormányzatot követel az országrészek számára

Boila professzor feltűnést keltő cikke a Patriában

Cluj-Kolozsvár, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). A nemzeti parasztpárt erdélyi lapjai az utóbbi időben egyre erősebben és sürgetőbben követelik a román államélet teljes megreformálását. A kmpány élén a kolozsvári Patria áll, amelynek hasábjain dr. Boila Romulus egyetemi tanár, a szenátus volt alelnöke a legszélesebb közigazgatási autonómia bevezetését és teljesen új kormányzati és közigazgatási rendszer inaugurálását kéri. Egyelőre csak általános természetű követeléseket állít fel Boila Romulus professzor, de kétségtelen, hogy a Patriában megjelenő cikksorozat mögött komolyabb akció húzódik meg, amelynek célja a román államéletnek új rendszer szerinti való felépítése.

állapotból nincs más kiút, mint egy radikális változás előidézése. Ki kell fojtatnunk a keserűséget és el kell oszlatnunk a csalódást a csatolt területeken élő románok lelkéből. Mert sem egyszerű tagadásokkal, sem hazafias szurugatomokkal nem lehet a valóságot eltakarni.

A csatolt területeken élő románok azt álmodták, hogy egy egyesülés révén egy meghamisítatlan alkotmányos rezsim és az igaz szabadság atmoszférájának részesei lesznek, — ezzel szemben csufot üznek belőlük, némelykor olyan formában, hogy az csak az idegen uralom alatt volt lehetséges. Másodosztályú polgárokká vannak degradálva. Az országot, amelyért ők és őseik áldozatokat hoztak, az ő szavuk nélkül kormányozzák, olyan módszereket alkalmaznak velük szemben, amelyekért pirulnunk kell a civilizált világ előtt. S ha szellemi életüket korlátozzák és megvetik, anyagi helyzetük sem mondható jobbának. Egy szisztematikus irányított és egyre jobban kihangsúlyozódó elszegényedés terjed el az összes szociális rétegek között. Nem lehet tehát csodálni, ha a nyomor hatása alatt szubverzív és centrifugális áramlatok törnek elő, amelyeket az uralkodó ellen nem tud a kellő energiával visszaszerezni.

A Patria mai számában: „Nem pót-szerek, hanem más rendszer” cím alatt többek között a következőket írja Boila professzor:

„El kell oszlatnunk a csalódást”

„A liberális párt és hivei által gyakorolt kormányzati rendszer, amelynek célja az ő politikai és gazdasági hegemoniájuk fenntartása volt, megdöbentően siralmas helyzetbe juttatta az országot. Ebből az

Az állam nem gondolt a lej esésére

Lehet — folytatja a Curentul —, hogy a legnagyobb hibát nem az átvállalás tényével, hanem a megvásárolt részvények árfolyamával követte el a kormány különösen ha elgondoljuk, hogy nem vette tekintetbe az akkori nemzetközi pénzügyi helyzetet. Mikor a pénzértékek esése az infláció és az állami adósságok következtében előrelátható volt, nálunk még biztak abban, hogy a lej fel fogja tudni venni a versenyt a svájci frankkal. Abban a hitben, hogy a lej a svájci frank értékére fog emelkedni, az állam a Steaua Romană-féle részvényeket 750 svájci frankért vette át darabonként. A lej mai árfolyama szerint tehát egy részvény 25.000 lejbe került.

Zuhan a részvények értéke

„A részvények megvásárlása megtörtént, de azokat ki is kellett fizetni, ami pedig nagyon nehezen ment. A részvények értéke napról-napra esett és éppen a háború utáni inflációs időkben a részvények kifizetése egyre nehezebbé vált a terheket átvállaló bankok számára. Akkor megoldást kerestek arra, hogy kisegítsék a bankokat abból a nehéz helyzetből, amelybe a nacionalizálással rántották be. Ez akkor történt, amikor a petróleum területek első felosztását hajtotta végre a kormány. Az állam az ipar- és kereskedelemügyi minisztérium útján a Steaua Romană-t favorizálta és cserébe azt kívánta, hogy a társaság az árakat az átvállalt részvényekért vásárlási árnyójára süllyessze alá.

Az ország lakossága fizeti meg a Steaua Romană nacionalizálását

„Még ezzel a redukciónal is a kifizetésre maradt összeg jelentékeny vagyonot képviselt, különösen azon az árfolyamon, amelyet ma a Steaua Romană részvények képviselnek”.

„A részvényvásárlások ostoba tranzakciójának végül is oda kellett jutnia, hogy a vásárlás terhét a román polgár vállaira hárítják. Hogy honnan fogja a megváltott államkassza előteremteni azt az összeget, amellyel a nacionalizáló politikának ezt a terhét ki kell fizetnie, olyan minisztérium, amelyet nem lehet megvilágítani még a Banca Natională-tól átvett dubioz váltókkal való összehasonlítással sem. Ennek a részvénytöknak adósai aláírásukkal igazolják tartozásaikat, amelyeket a jelenlegi gazdasági krízis következtében nem fizethetnek. A váltótokk rendezése tehát a krízis elmúlása után aktuális lehet. Ugyanakkor azonban a Steaua Romană nem ismeri el, hogy tartozik az államnak azokkal a részvényekkel, amelyeket átvett, illetőleg azokat csak a mai árfolyamon ismert el”.

„A vásárlási ártól pedig — fejezi be érvelését a Curentul — a mai 200—220-as árfolyamig óriási különbség van, amely eléri az állam által ígért egymilliárdot is és amely így a valóságban visszavonhatatlan veszteséget jelent”.

OLLA
GUM...
a világmárka megóvja Önt a nemibetegségek-től.

1931. augusztus 20.
megtudjuk, mi történt...
nyelni. Ez mégis...
millió bála...
szerte...
fogadta Lon...

Csempészek élethalál küzdelme Máramarosszigeten

Halálos végű, hátborzongató csempészharc tartja izgalomban Máramarost

Egy elítélt csempész-denunciáns apját vasvillával ütötte le a leleplezett csempész. Amikor az öreg Perl bosszút esküszik

Sighet-Máramarossziget, augusztus 19. (Az Uj Kelet tud.) Alkaponei méretű csempészvilága van Máramarosnak és ez a csempészvilág hétről-hétre termeli ki a sötét, fantasztikus történeteket. Rémmregényt lehetne már írni a máramarosi csempészéről. És ami a legszomorubb: ebben az agyonnyomorított országrészben a csempészség tartja a lelket és az emberek száza élnék, akiknek egyéb kereseti lehetőségük nincsen, mint a csempészárak behozatala és elhelyezése. A bűncselekmények, denúciációk, ellenségeskedések hosszú sorozatát termelte ki már a máramarosi csempészség. Egymást denúciálják, egymást zsarolják ezek a föld alatt bujkáló emberek, akiknek működése csak a hatóságok előtt van rejtve, de egyébként a nagynyilvánosság előtt törtenek.

Perl Mayer harca a csempészekkel

Néhány héttel ezelőtt kínos botránya volt a csempészfrontnak. Perl Mayer sziget polgár letartóztatásával végződött ez a csempésztörténet, mely valóban beillene egy sötét csempészfilm témájául. Perl Mayer ősi ellensége a csempészeknek. Esztendő óta ő tette a legtöbb bűnvádi feljelentést a csempészek ellen és ezért mindent megkíséreltek elhallgattatására. A csempészek egységesen 2000 lej havi díjazást ajánlottak fel Perl Mayernek, hogy hagyja abba a denúciálásokat. Perl Mayer elfogadta a pénzt, de azért nyugodtan denúciált tovább. A csempészek ekkor érzésközös eszközökhöz folyamodtak. Egy éjszaka Perl Mayernek, aki mesteriségére nézve fuvaros, lelőtték a lovát. Ez sem használt. Perl denúciált tovább.

Pokolgép!

Ördögi ötletet főztek ki ekkor a csempészek.

Pokolgépet helyeztek el Perl Mayer lakásán.

Szerencsére a pokolgépet még robbanása előtt felfedezték és ezzel nemcsak Perl Mayer, hanem a szomszédos házak is megmenekültek a katasztrófától. Perl Mayer ekkor bosszút forralt. Elhatározta, hogy folytatja harcat a csempészek ellen.

Egy éjjel lesbeállott és elfogott egy csempészárúval megrakott szekeret.

A csempészárú kocsisát leleplezte és pénzt kért tőle. A kocsisnál nem volt pénz. Erre Perl saját lakására hajtatta az árut és tudomására adta a csempészeknek, hogy csak nehéz pénz ellenében hajlandó visszaadni. A csempészek ekkor tárgyalásokat kezdtek Perllel. Ez tulságosan nagy összeget kért. Az alku néhány napig folyt...

Egy diabolikus terv

Végül a csempészek különös ötlettel oldották meg a kérdést.

Bűnvádi feljelentést adtak be Perl Mayer ellen, azzal, hogy Perlinek nagymennyiségű csempészárú van a lakásán.

A rendőrség konstatálta is, hogy Perl otthon egy egész rakomány csempészárút tart raktáron és letartóztatta a csempészek denúciánsát — csempészség vádjára. Perl ügye rövidesen törvényszék elé is került és itt Perlt hathónapi börtönre, azonkívül óriási pénzbírságra ítélték.

Igy állott elő az a furcsa helyzet, hogy míg Perl börtönbüntetését tölti ki, a csempészek szabadon folytatják üzleteiket a határon át és vissza. És ebből a furcsa helyzetről adódott az a rémregényekbe illő botrány, mely óriási izgalomban tartja Sziget lakosságát.

Perl apja bosszút áll

Perl Mayernek előrehaladott koru édesapja van, Perl Salamon, aki szintén fuvaros. Eszerint a jelenlegi rezsim egyik vezetőgyenésége politikai körökben a következő kijelentést tette: — Sohasem tápláltam nagy illuziókat a Jorga—Argetoianu-cég életképességéről. De nem hittem volna, hogy ily gyors és siralmas vége lesz...

mány lucerna érkezik román parasztszekéren.

Az öreg Perl szakavatott szemei azonnal felismerték, hogy a lucerna csak csempészárut rejthet

és unokájával együtt követte a szekeret rejtélyes útján. A szekér egy Stern nevű ismert csempész udvarán állott meg. Perl, mikor az árú lerakódását megakarták kezdeni, berohant az udvarra és felfordította a szekeret, hogy időközben el ne rejthessék az árut.

Folyik a vér

Stern és Perl között heves vita támadt a felborított szekér mellett. A vita vere-

kedéssé fajult és Stern egy vasvillával ütötte Perlt. Az öreg ember véreben fagyva maradt a ház udvarán.

Stern nem számolt azzal, hogy az öreg ember unokája szemtanuja a jelenetnek. A fiatal leány, látva, hogy nagyapját leütötték, a vámhivatalhoz rohant, majd a rendőrségre sietett és bejelentette a történeteket. A hamarosan kiszálló hatósági emberek megkezdték a vizsgálatot és

letartóztatták úgy Stern, mint a Pop nevű román gazdát, aki szekérével az árut áthozta.

A letartóztatottak kihallgatása megkezdődött és ugyanakkor a vámhivatal lefoglalta a leleplezett csempészrakományt.

Meghalt Ullmann Salamon besztercei főrabbi, az Ortodox Központi Iroda elnöke

Budapesten megoperálták a főrabbit, de életét nem lehetett megmenteni. Pénteken temelik Besztercén a főrabbit

Cluj-Kolozsvár, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerdán délután — mint az Uj Kelet besztercei tudósítója jelenti — Budapestén meghalt Ullmann Salamon, besztercei főrabbi, az Erdélyi Ortodox Központi Iroda elnöke. A főrabbit pár nappal ezelőtt szállították súlyos betegen Budapestre a Városmajor-szanatóriumba, ahol hét-főn operációt végeztek rajta. A hetvenkétéves lelkipásztor fizikumja azonban gyöngének bizonyult a műtéttel járó vérvesztéssel szemben és szerdán hosszas vívódás után kilehelte lelkét.

Ullmann Salamon markáns egyénisége volt nemcsak az erdélyi ortodox zsidóság rabbikarának, hanem ismert és becsült egyénisége volt a régi Magyarország konzervatív zsidó hitéletnek is. Még a béke éveiben Lipschitz Lipót, az ortodox országos központi iroda elnöke halála után a papi jelöltek közül legszámottevőbb Ullmann Salamon volt és Frankl Adolf pártjának nagy küzdelmébe került, míg jelöltje a magyar ortodoxianak ezt a tekintélyes állását

Ullmann Salamonnal szemben elnyerte. Besztercén 1893-ban, tehát 38 évvel ezelőtt választották meg főrabbinak. Azóta minden ortodox zsidó felekezeti megmozdulásban részt vett és az impériumváltozás után a nagyváradi ortodox nagygyűlés reá ruházta az ország-részi ortodox iroda vezetését. Ullmann Salamon az ultra-ortodox irányt képviselte, de ellenfelei mindig elismerték korrektségét és önzetlenségét. Jósivü pap volt, akire sokan halálával fognak gondolni. Mint a pozsonyi jesiva egyik kimagasló tanítványa korán feltűnt éles ítélőképességével és nagy talmudi tudásával. Mielőtt a rabbinatusi székét betöltötte volna, Nagyváradon borkereskedése volt, de többet foglalkozott a zsidó tanokkal, mint üzletével. Hires rabbinikus tekintélyek leszármazottja volt Ullmann Salamon főrabbi, akinek nagyapja a „Jeriat Slomo” szerzője a régi Magyarország határain túl is ismert talmudi nagyság volt.

Még a délután folyamán a besztercei

SCHWARTZ MENYHÉRTNÉ

orth. zsidó leánynevelő intézete

internátusa Oradea, Pável ucca 25. A zsidó leánygymnázium mellett működik. Díja nem magasabb egy rendes privát háznál kért díjnál. Prospektus. Kitűnő referenciák!

Az ügyet dr. Murgo Livius rendőrfőnök vette kezébe, aki arra vonatkozólag is kiterjesztette a nyomozást, hogy a rendőrségnek valamelyik embere nincs-e kompromittálva a nem mindennapi botrányban.

Az öreg Perlt életveszélyes sérüléseivel a közközházba szállították. Életben maradáshoz nem sok reményt fűznek, mert a gyenge fizikumú öreg ember súlyos fejsérülést és nagy vérvesztést szenvedett.

Jorga ideges és naponta háromszor lemond...

A miniszterelnök előadásokat tart Valeni de Munteben és hallani sem akar a közügyekről. Politikai körökben rövid életet jósolnak a Jorga-Argetoianu kormányának

Bucuresti-Bukarest, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány tagjainak egy része s a politikai pártok vezetői még nyári pihenőjüket töltik. Csalhatatlan jelek mutatnak azonban arra, hogy a politikai élet nap-nap után egyre élénkebb lesz. Erre engednek következtetni azok az éles polémiák is, amelyek egyelőre csak a hivatalos lapok hasábjain zajlanak le a szembenálló felek között. A nemzeti parasztpárt egyre erőteljesebben támadja a kormányt és az új rezsim ellenségeinek sorába beálltak újabban a liberális párt hivatalos orgánumai is.

Életképtelen a Jorga—Argetoianu-cég

Az Adeverul ma délutáni számában érdekes tudósítást közöl a politikai helyzetéről. Eszerint a jelenlegi rezsim egyik vezetőgyenésége politikai körökben a következő kijelentést tette: — Sohasem tápláltam nagy illuziókat a Jorga—Argetoianu-cég életképességéről. De nem hittem volna, hogy ily gyors és siralmas vége lesz...

Egyes verziók szerint Jorga és Argetoianu között nézeteltérések onnan erednek, hogy a miniszterelnök nem nézi jó-

szemmel a pénzügyminiszter függetlenségi veleitásait és uralkodó hajlamait. Ezzel szemben tény az, hogy formailag Jorga és Argetoianu között a legkitünőbb kapcsolatok állnak fenn. A legöregebb jorgisták is elismerik, hogy Argetoianu jól teszi, ha igyekszik uralni a heizyvetet, mert egyébként a kormány tényleges vezető nélkül maradna.

Jorga nem törődik semmivel

— Az igazság ugyanis az — mondják a jorgisták — hogy Jorga magatartása mélyen aggaszt bennünket. Ez az ember, aki egy egész életen keresztül miniszterelnök szeretett volna lenni, most visszavonul Valeni de Munteibe, ahol régi elfoglaltságaival törődik s a közügyekkel semmilyen kapcsolatot nem tart fenn. Nem érdekli őt egyáltalán az, hogy mit csinálnak a több miniszterek és teljesen képtelen arra, hogy kordinálja és egyetlen cél felé irányítsa az egész tárcák vezetőinek tevékenységét. S ha valamelyik közlünk elmegy hozzá és felhívja figyelmét a kormányzás módjára és eredményeire, Jorga teljes némaságba esik, vagy egészen másodrendű és látogatásunkkal semmiféle összefüggésben nem lévő kérdésekről kezd

beszél. Maga Argetoianu is kénytelen elszenvadni ezt a bánásmódot. Ha pedig valak merészebb találna lenni és ismét a napirenden levő politikai kérdésekre fordítja a szót, Jorga ideges lesz és lemondással fenyegetőzik. Senki számára nem titok többé, hogy Jorga olyan lelkiállapotban van, amely teljesen inkompatibilis a miniszterelnökségből folyó napi kötelezettségekkel, ezen lekiállapota miatt naponta háromszor lemond!

Bizonytalan jövő

A kormány hívei szerint ennek ellenére sem lehet ma még jósolni a kormány időtartamát. A kormány addig fog maradni — mondják a kormányhívek — amíg azt Jorga személye akarni fogja. Egy hónapig, kettőig, ötig — vagy még máris reá a kormányzásra és nem nyugtotta be lemondását? Hihetetlennek tartják, de így van.

Az Adeverul szerint az összes mértékadó körök egyetértenek abban, hogy a jelenlegi kormány nem lesz hosszútávú. Hogy ezután mi következik, azt a legújabb jesebb bizonytalanság fedi.

Tegnap dr. Weiss kongresszusi részét. Weissbur adásának

Egyedülálló a maga nemében, munkának sincse világtörténelmi lom egyáltalán egyéb mozzalma bizonyos időköz kongresszusai kongresszusainak leszóegéseken lán alig van, m ténylegesen egy hogy betöltte, n hatatlanul súly lek mellett, m ment, hogy ugy teoretikusan r zök segítségéve seget természet okozza, hogy a szer kétvétenkér hétre ülhet ösz ugy kvantitativ nyi ügyünk, h nácsközö testül után azonban lehet, kénytelen technikát kifej program lebony teszi.

Neh ressz Az erdélyi cí tette fel mag lehetséges az saik nevei soha dig a szónokok ember ismeri ti lődött techniká válik előtte. A lyes megnyitó 2—3 napot szen debatte“-nak, me latokat“ lehet tá ban, hogy az id tettel csak korlá delegátusok sz meghatározott id resszuson az 5 frakciónak öszz gedélyezett az e vel. Magától ért portok legkiváló igénybe ezt a

A delegátusok formán csupán jezése után azon tanácskozó munkájában gy vatását. Ezek a leg alapos mun nyujtanak mind pességek haszn munkájának b 2—3 napi plená mely a bizottsá mézetszerűleg desen a bizotts

A Szak

1000-né cept. A szép

ÁRA:

K a UJ KELET

A Weizmann-rezsim likvidálása

Tegnap számunkban közöltük dr. Weissburg Chaim cionista kongresszusi beszámolójának első részét. Alábbiakban adjuk dr. Weissburg rendkívül érdekes előadásának folytatását.

Egyedülálló a mi kongresszusunk a maga nemében, aminthogy a mozgalmunknak sincsen mása talán az egész világtörténelemben. Mert ez a mozgalom egyáltalán nem hasonlítható össze egyéb mozgalmakkal, melyek ugyancsak bizonyos időközökben megtartják az ő kongresszusait. A többi mozgalmak kongresszusainak eszmécsereken, elvi lezövezéseken kívül más feladatuk talán alig van, míg a mi kongresszusunk ténylegesen egy parlament szerepét kell hogy betöltse, még pedig összehasonlíthatatlanul súlyosabb, nehezebb feltételek mellett, mint egy rendes parlament, hogy úgy mondjam. Szinte csak teoretikusan rendelkezésre álló eszközök segítségével. A legnagyobb nehézséget természetesen az a körülmény okozza, hogy a kongresszus csak egyszer két évenként s akkor is csak 2-3 hétre ülhet össze. Pedig nekünk is van egy kvantitativé, mint kvalitativé anyagi ügyünk, hogy egy permanens tanácskozó testület szükséges volna. Miután azonban egyelőre másként nem lehet, kénytelenek voltunk egy olyan technikát kifejleszteni, mely a kitzított program lebonyolítását úgy, ahogy le-teszi.

Nehéz szóhoz jutni a kongresszuson

Az erdélyi cionista közönség többször tehetette fel magának a kérdést, hogyan lehetséges az, hogy kiküldött delegátusok nevelésére sohasem szerepeltek még eddig a szónokok listáján. Ha azonban az ember ismeri tizenhét kongresszus kifejlesztett technikáját, ez azonnal érthetővé válik előtte. A kongresszus az ünnepélyes megnyitói ülésen kívül legfeljebb 2-3 napot szentelhet az u. n. „Generaldebatte“-nak, melynek keretében „szónoklatokat“ lehet tartani. Természetesen azonban, hogy az idő rövidségére való tekintettel csak korlátozott számban juthatnak a delegátusok szóhoz és ezek is pontosan meghatározott időre. Így pl. a jelen kongresszuson az 52 főből álló revizionista frakciónak összesen négy szónokot engedélyezett az elnökség 110 pernyi idővel. Magától értetődik, hogy az egyes csoportok legkiválóbb szónokaikkal vétetik igénybe ezt a rövid időt.

A bizottságok szerepe

A delegátusok túlnyomó többsége ilyenformán csupán a „Generaldebatte“ befejezése után azonnal összeül és éjjel-nappal tanácskozó különböző bizottságok munkájában gyakorolhatja delegátusi hivatalát. Ezek a bizottságok azután tényleg alapos munkát végeznek és alkalmas nyújtanak mindentféle szakismereteket, képességeket hasznosításához. A bizottságok munkájának befejezése után aztán újra 2-3 napot plenáris ülésorozatot következik, mely a bizottságok határozatait már természetesen nem sokat változtat. Rendesen a bizottság elnöke szerepel a pié-

num előtt mint előadó s 1-2 delegátus még jogot kaphat pár pernyi felszólásra, mint kisebbségi vélemény előadója. A befejező plenáris ülések legfőbb mozzanata az állandó szavazás. Aztán jön a új vezetőség megválasztása és a kongresszusnak — vége.

Ez másképp az adottságoknál fogva lehetetlen. Fontos mindezeknek a tudása, hogy az, aki csak olvashatja a kongresszus lefolyását és eredményeit, sok mindent megérthessen, ami máskülönben értelmetlen volna.

A Weizmann-rezsim ellen

Még a kongresszus összeülése előtt tisztában volt vele az egész cionista közvélemény, hogy ez egyik legnehezebb kongresszusa lesz a cionista mozgalomnak. Olyan problémák megoldása várt ránk ekkor, amilyen problémákkal még a szomorú emlékü hamburgi kongresszusnak sem lehetett dolga. Tulajdonképpen nem is az angol kormány magatartása és az utolsó két év szomorú eseményei idézték elő ezt a nehéz helyzetet, hanem az a lelki válság, amibe a cionista mozgalom az utolsó évek folyamán került. A kongresszus többségének véleménye szerint ennek legfőképpen a Weizmann-rezsim volt az oka. Ami az angol politikát is illeti, a munkásblokk kivételével, szinte általános véleménnyé alakult ki az utolsó évek folyamán a cionista közvéleményben, hogy sokkal erősebb és radikálisabb módon kell képviselni az angol kormánnyal szemben a mi érdekeinket, miként az eddigi történet. Az angol gyarmatpolitika történetéből szinte minden példa ezt a véleményt látszik igazolni.

De ettől eltekintve, helytelennek, sőt a cionizmusra nézve veszélyesnek találta a cionista közvélemény azt a szellemet, azt az egész rendszert, mellyel a hosszúéletű Weizmann-rezsim a gyarmatosítást Palesztinában végezte. Talán ha nem is céltudatos programnak, de legalább is a Weizmann-vezetőség gyöngeségének tudható be, hogy Palesztinában egy erősen bal-

Autobusz menetrend

Csucsá—Bucium—Zilah között

INDUL:	ERKEZIK:
Csucsáról reggel — — 6.10 perckor	Buciumba — — — — 7.05 perckor
Buciumból reggel — — 7.10 perckor	Zilahra — — — — 8.10 perckor
Zilahról délután — — 1.15 perckor	Buciumba — — — — 2.15 perckor
Buciumból délután — — 2.10 perckor	Csucsára — — — — 3.15 perckor

Csucsán bevárja az összes hajnali vonatokat: Legjobb csatlakozás Zilahról Somleára. Csatlakozás Csucsán a délutáni vonatokhoz Cluj felé 3.35. Oradea felé 4.59-kor.

A német közéleti miniszter dumping-rozstot árul...

Az orosz gabona még mindig zavarokat okoz, különösen azonban Németországban, ahol még a kormányhatóságok sem tudják, miképpen védekezzenek a szovjet gabona-dumpingje ellen és így történhetett meg, hogy a német államkincstár nemrég kétféle márkát fizetett rá egy tétel oroszországi rozsrára.

A különös ügyről a Frankfurter Zeitung a következőket jelenti:

Ez év tavaszán a felelős tényezők a német gabonapiac védelmére érelyes intézkedéseket voltak kénytelenek tenni, mert a szovjet nagymennyiségű rozstot vetett dumpingáron piacra. Oroszország március elején óriási rozsmennyiséget szállított Roterdamba és ott az árut elraktározta. Ebből a rozsból néhány héttel később 135.000 tonnát adtak el egy német, hollandi és angol cégekből alakult konzorciumnak, mire a német kormány három hónappal később a rozsvéviteli vámját tonnánként 50 márkáról 200 márkára emelte fel, hogy a német termelőket a szovjet áru versenyétől megóvja, bár a konzorciumban érdekelt német cégek kijelentették, hogy a rozstot nem akarták Németországba importálni.

Annál nagyobb feltűnést keltett Németországban május hónapban, hogy a birodalmi élelmiszer-minisztérium, amely annyira irtóztott az orosz gabonától, attól az aggodalomtól hajtva, hogy a még meglévő belföldi rozskészletek nem lesznek elegendők a németországi fogyasztás fedezésére, 80.000 tonna rozstot megvásárolt a konzorciumtól a Rotterdamban betárolt áruból és pedig 4.77 hollandi forint alapján, bár köztudomású volt, hogy a konzorcium márciusban mindössze 3.50 hollandi forintot adott csak a rozsrért. Így tehát 30 százalékos hasznot fizettek a közvetítő kereskedelemnek a szovjet rozstot.

Ezzel azonban még nem nyert befejezést az ügy. A német birodalmi élelmiszer-minisztérium ugyanis nem szállította a rozstot Németországba, hanem Rotterdamban hagyta, ott a szilokból uszályokba rakta, majd pedig, amikor az áru a hajókba dohosodni kezdett, visszavittette a raktárakba. Most pedig, miután közben learatták az új termést és Németországnak nem lesz szüksége a tavalyi orosz rozsrára, a német kormány fűnek-fának kínálja az orosz eredetű rozstot és pedig 3.75 hollandi forintért, vagyis egy forinttal a beszerzési áron alól. A veszteség az időközben felerült költségekkel együtt 1.5-2 hollandi forintot tesz ki, az egész 80.000 tonnánál tehát közel kilencvenmillió lejt. De az sem lehetetlen, hogy a veszteség még ennél is nagyobb lesz, mert a szovjet máris jelentkezik az új rozssal és erős konkurenciát csinál a német kézbe került orosz rozsnak.

Az ellenzéki pártok magatartása

(Első oldali cikkünk folytatása).

a párt választmánya azonnali tanácskozásra ült össze. A pártválasztmány ülése szokatlanul éles és izgatott hangulatban folyt le. A szónokok, élükön Pezger Károlyval, egyhanguan követelték, hogy a válságot ne személyesere utján oldják meg, mert ez csak a helyzet végleges elmérsítésére vezetne.

A válságból nincs más kivezető út, mint a teljes rendszerváltozás. Eppen ezért a szociáldemokrata párt teljes rendszerváltozást követel. Követeli, hogy az új kormány haladéktalanul terjessze a parlament elé az általános, titkos, közvéleményi választójogról szóló törvényjavaslatot. Követeli egy olyan kormányzat inaugurálását, mely a széles néprétegek bizalmára támaszkodik addig is, míg az új választójog alapján megválasztott új parlament összeülhet.

Konstatálta a pártválasztmány, hogy Magyarország helyzete katasztrofális s a katasztrófa elhárítása csakis a munkanélküli tömegek azonnali segélyezésének megoldásával képzelhető el. Hasonló értelmű határozatot hoztak a többi ellenzéki pártok is.

Bethlenhez közelálló körökben az a

vélemény nyilvánul meg, hogy a lemondott miniszterelnök végleg visszavonul a politikai élettől. Állítólag ezt maga Bethlen jelentette volna ki, nemcsak Horthy kormányzó, hanem saját pártbívei előtt is. A volt miniszterelnök állítólag nagyon fáradt s az utóbbi időben személyét ért heves és kiméletlen támadások miatt el van keseredve.

Az ország demokratikus köreiből Bethlennek ez az állítólagos kijelentése igen jó hatást tett.

— A chilei kormány salétrom-dumpingot indít Európa ellen. Newyorkból jelentik: A chilei kormány elhatározta, hogy salétrom-dumpingot indít Európa ellen. A salétrom árát jóval alacsonyabban fogják megszabni az elmúlt évi áráknál.

— Ma délután öt órakor lesz Heigel Lipót temetése. Heigel Lipót nyugalmazott pénzügyi főtanácsos temetése ma délután öt órakor lesz megtartva a katolikus temető nagykapujánál. A Kolozsvár társadalmi életében szép szerepet játszott, magasállású nyugdíjas tisztviselő halála városszerte nagy részvétet váltott ki.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-nél több kitzinő recept. A közel 400 oldalas, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

Rohamosan közeledik

Főnyeremény: 1,000.000 Lei
Közel 2000 nyeremény,
2,700.000 — lei értékben

az erdélyi zsidó kórházegyesületek sorsjátékának húzási terminusa. Ha részt akar venni azokban a nagy és reális nyerési esélyekben, amelyeket ez a sorsjáték nyújt,

Siessen vegyen Zsidó Kórház sorsjegyet!

100 lej egy sorsjegy ára 100 lei!

Postai megrendelésnél az utánvételezési és portóköltséggel együtt is csak 100 lej egy sorsjegy.

Zsidó Kórházegyesületek Központi Sorsjátékintézősége Cluj, Piata Unirii 20.

Azzal még nem tette meg kötelességét, ha kifizeti előfizetési hátralékát...

Szerezzen egy új előfizetőt az Uj Keletnek!

ha azt akarja, hogy az erdélyi zsidóság egyetlen organuma zavartalanul teljesíthesse kötelességét!

A „Romániai Zsidó tudományos Egyesület” harmadik Évkönyve

Néhány év előtt alakult meg a Romániai Zsidó Tudományos Egyesület azon célból, hogy az országban élő zsidó tudósokat, kutatókat egyesítse és hogy a romániai zsidók történetének megírásához szükséges előmunkálásokat megindítsa.

Evenként egy-egy „Évkönyv” jelzi a kutatások eredményét és így most jelent meg az Egyesület harmadik Évkönyve, amelyet a tagok ingyen kapnak meg. A vaskos kötet bizonyára kellemes meglepetést fog kelteni a tagok között, akik — ismerte az Egyesületnek gyenge anyagi forrásait — nem számítottak ily pompás jutalomra.

Mindez az Egyesület főtákarának, a kitűnő dr. Halewy M. A. rabbinak az érdeme, aki nem csupán tudományos kutatásaival, hanem az anyagiak előteremtése tekintetében is elsőrangú munkát végez az Egyesületben.

Az Évkönyv csaknem 200 oldalra terjed és 13 kisebb-nagyobb tanulmányt foglal magában, héber, román és német nyelven.

Az első cikket dr. Niemerower I. bukaresti főrabbi-szenátor írta: „Bei trag zur Philosophie der Geschichte der Juden” címen, amelyben kifejti, hogy az általa felsorolt 9 filozófiai teória közül mindegyik egyoldalúságra vezet és ezért a jövő Grätzének valamennyi teóriáit tekintetbe kell majd vennie.

Utána következik dr. Halewynek 100 oldalra terjedő, hatalmas és fölötté értekes tanulmánya a bukaresti és jásói hitközségekről, amely munkával Halewy a román-zsidó történelem között a legelső helyet vívta ki magának. Halewy tanulmányát nagyon érdekes illusztrációk, térképek, arcképek, templomok, sírkövek és egyéb régiségek fotográfiái teszik élénkebbé. A hatalmas, mélyreható és átfogó munka külön ismertetést igényel.

Halewy román nyelven írt tanulmányát bold. dr. Eisler Mátyás német cikke követi: „Aus dem Privatleben der Juden von Siebenbürgen im 18. Jahrhundert” címen, amelyből érdekes dolgokat tudunk meg az erdélyi zsidóság kulturális, családi, szociális és gazdasági multijáról. Kisebbségi cikkek következnek ezután dr. C. Blum tollából, továbbá dr. Singer Jakab (Temesvár) szép cikke: „Rabbi Eisler Lipman von Temesvár” címen, amelyet dr. Pap Ludovicnak, a brassói archívumból nyert kútfői követik.

A nem héber résznek utolsó cikkében dr. Niemerower számol be azon szemináriumi előadásokról, amelyeket ő, valamint dr. M. A. Helwy tartottak meg rendszeresen, a bukaresti egyetem ifjúság számára. Dr. Nimerower a zsidó vallásfilozófiáról, dr. Halewy pedig a keleteurópai zsidók történetéről tartott sorozatos előadásokat.

A héber nyelven írt cikkek fejezik be a vaskos kötetet. Itt ismét dr. Halewynek két kisebb, érdekes cikkevei társalozunk. Az egyik adalékok közül a romániai zsidó orvosok történetéhez, a másik Bukarestnek és Jasinak legrégebbi

zsidó sírköveiről fotográfiákat is hoz. Dr. A. Magid és E. London rabbi kisebb cikkeinél sokkal érdekesebb Reich I. rabbi tanulmánya, Izmail hitközségének történetéről, amelyből látható, hogy ezen város zsidóságának története mennyire összefüggött a város politikai hovatartozásával.

Ezek után határozottan állíthatjuk, hogy ezen kötet nagy lépéssel vitte előbbre a romániai zsidók történetének kutatását és hogy a „Romániai Zsidó Tudományos Egyesület” a romániai zsidóság részéről sokkal nagyobb mérvű támogatást érdemel meg, mint amilyenben jelenleg részeseül.

Fleischer Lipót

Lemondott az E. Zs. N. Sz. kolozsvári helyicsoportjának elnöksége

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja a következő kommunikét adta ki:

A kolozsvári helyicsoport elnöki tanácsa kedden este tartott ülésében foglalkozott a Phönix-üggyel is. Az elnöki tanács sajnálattal értesült a temesvári KIB jegyzőkönyvéből, hogy a Szövetség vezetősége a Phönix igazgatóságával oly megállapodást kötött, amellyel elejtette a szövetség elnöki vezetőségének a Phönix fennálló szerződés házépítésre vonatkozó pontját. Az új megállapodás megfosztja Kolozsvár zsidóságát egy fontos kulturintézmény létesítésének lehetőségétől, amelyért az E. Zs. N. Sz. elnöki vezetősége és a kolozsvári cionisták éveken át küzdöttek. Ezért a tényleg a helyicsoport vezetősége a felelősséget nem vállalja s ennek demonstrálására lemond a Phönix további viteléről. Az elnöki tanács ezen határozatát a napokban összehívandó választmány elé fogja terjeszteni.

Mi az a Sex Appeal?

A Sex Appeal fogalmáról legjobb képet egy igazi, vérbeli, gamin-temperamentum színész útnan szerezhettünk. A német közönség egyhangú véleménye szerint Dolly Haas, a leginnejeltebb szubretprimadonna dícsereket a legvonzóbb Sex Appeal tulajdonával. A legeredetibb színész. Olyan temperamentumos, hogy a közzika is lángrobban tőle. Táncolni tud, mint Harri Reso, énekelni tud, tornászni tud, mindent tud, egyszerűen: ő az új asszony.

A kolozsvári közönség ma legjobb szerepben láthatja Dolly Haast. Az Ufa legújabb produkciójának gyöngye:

Dolly karriert csinál. Dolly Haas alakítja benne a főszerepet. Vakmerő, vidám jeleneteket kapunk a színházi kulisszák világából. Egy sereg kitűnő, ismert színész nevével kellene még felemlitenünk, de maradjunk csak Dolly Haasnál, enél a pikáns, édes, sokoldalú, vidám és tehetséges kis színésznőnél, akiért lázban ég most egész Berlin.

A Dolly karriert csinál ma kezdi meg pályafutását a Szinkör Mozgóban, amely ezt a remek vidám filmoperett-ujdonságot is csak 10 és 20 lejes helyekkel vetíti.

Előkerült Tolsztoj egyik levele, amelyben azt írja, hogy a zsidó az igazság harcosa az egyenlőség és a kultura pionerje

Szófia, augusztus 19. A napokban megjelent Szófiában Francis Gabbe ismert politikai író, aki régebben levelezett Tolsztojjal, a nagy gondolkodóval és íróval. Gabbe hagyatékában most egy, a zsidóságra vonatkozó érdekes levelet találtak. A levél így hangzik:

„Szeretném a kérdést tüzetesen megformulálni, mondjuk talán így: Miféle kisérlet volt az, amelyet minden uralkodó és minden nép üldözött, kinzott, leterített, fölakasztott, elűzött, kirabolt? Kezde az egyiptomi királyoktól egészen a modern publicisztika zsidófaló ujságírókig, Torquemada inkvizíciójától egészen a rendőriktől és a kormányok szubaltern hivatalnokáig?

Ez a kisérlet a zsidó, az a Prometheus, aki az égből lehozta számunkra az örök tüzet, amit hozzáférhetővé tett az egész világ számára. A zsidó, aki évezredek óta az isteni gondolat őrzője volt, egyúttal annak a hitnek ősförőse, amelyből minden más religió keletkezett.

A zsidó pionirja a szabadságnak. A ködös ókorban, amikor az emberiség urak és szolgák szerint tagozódott, Mózes a törvényalkotó megtiltotta a szolgáknak hét évnél tovább való tartását. Ezen idő elmúltja után a szolga minden váltságdíj nélkül felszabadult. Abban a barbár és borzalmas korszakban, amikor az emberi életnek semmi értéke nem volt, felállott Rabbi Akiba, a legnagyobb bölcsék egyike és nyíltan a halálbüntetés ellen foglalt állást. A szynhedrion — mondja a Talmud —, amely hetven esztendőben egyszer hozott halálos ítéletet, nem kerülhetett el, hogy vérbíróságnak ne nevezzék.

A zsidó az ő polgári és vallási vonatkozásaiban az igazságosság és örökkévalóság szimbóluma. Ama örökkévalóság, amely nem lehet megsemmisíteni sem tüzzel, sem karddal, sem üldözésekkel, sem kínzásokkal, sem öldökléssel. A zsidó volt és marad: az igazság harcosa, az egyenlőség, a kultura és a türelmesség pionirja.

Elmaradtak az augusztus 15-ére beígért arab tüntetések

Egész Palesztinában a legteljesebb nyugalomban telt el a tüntetésre szánt nap

Jeruzsálem, augusztus 19. Nagy aggodalommal és izgalommal várta Palesztina egész lakossága augusztus 15-ét, amely napra tudvalevőleg a nablusi arab konferencia nagy tüntetéseket készített elő a zsidó kolóniákon elhelyezett lepecsételt fegyverraktárak elleni tiltakozás jeléül. Jeruzsálemből érkező jelentések szerint a tüntetésekre szánt nap teljes nyugalomban zajlott le s az arab lakosság sehol sem követte a szélsőséges nacionalisták utasításait. A városok és kolóniák élete a szokott képet mutatta, csupán Nablusban tartották egyes arab kereskedők zárva üzleteiket.

A kormány, miután ismételtlen közölte, hogy augusztus 15-én semmiféle tüntetést nem engedélyez, az utolsó napokban még megtette az összes intézkedéseket, hogy elejét vegye a fenyegető pániknak. Ennek ellenére is csütörtökön és pénteken számos zsidó család el távozott Jeruzsálem arablakta kerületeiből, ugyanígy számos arab család elköltözött a zsidó kerületekből. Csupán Rehaviában, Jeruzsálem egyik új zsidó elővárosában történt egy incidens, amely jelentős mértékben fokozta az ideges hangulatot. Egy Mordechaj Mizrachi nevű 23 éves zsidó munkást egy törrel felfegyverzett arab megtámadta.

A
PARIS
MAI 1931

Többet ér mint kétszáz gazdasági, tudományos vagy szociális kongresszus. Érdekes és tanulságos a világ intellektueljei számára.

Különböző könnyítések és előnyök. Felvilágosítást adnak az összes utazási irodák.

Ma dönt a vizsgálóbíró Győry Győző és Németh József letartóztatásának kérdésében

Cluj-Kolozsvár, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Lőrinczy szélhámosságainak ügyészségi vizsgálata kezdetét vette letartóztatott bűntársainak, Győri Győzőnek és Németh Józsefnek kihallgatásával. A két letartóztatott kihallgatása Pastia vizsgálóbíró előtt folyik és az eddigi vallomásokról Pastia vizsgálóbíró a vizsgálat érdekében még nem adott nyilatkozatot.

A Lőrinczy ügyben egyébként az Autoglob által beadott bűnvádi feljelentés nyomán is megindult a vizsgálat. Itt az ügyészség hivatalos könyvszakértőt fog kiküldeni, aki meg fogja állapítani, hogy a „Török József” folyószámláról hova fizette be a milliókat Lőrinczy.

Győri Győző és Németh József fogvatartása ügyében egyébként a mai nap folyamán lesz döntés.

Magyar-francia gazdasági tárgyalások folynak szombat óta

Franciaország hozzá akar járulni a magyar mezőgazdasági termékek felvételéhez

Budapest, augusztus 19. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Szombaton a külügyminisztériumban kereskedelempolitikai megbeszélések kezdődtek Magyarország és Franciaország között abból a célból, hogy a két állam között gazdasági egyezmény jöjjön létre. Az újabb gazdasági egyezmény megkötésében a francia kormányt az a szándék vezeti, hogy a maga részéről hozzájáruljon a magyar mezőgazdasági termékek felvételéhez.

A francia delegáció elnöke de Vienne, Franciaország budapesti követe, aki mellé Louis Brillat kereskedelmi attasét osztották be. A magyar delegáció vezetője Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter.

Az egyezmény általános kereteit már átbeszélték; a tárgyalások technikai részét továbbra is a budapesti francia kereskedelmi attasé intézi, aki a célból a hét folyamán Lillafüredre utazik, hogy az ott tartózkodó magyar delegatussal a tárgyalásokat továbbfolytassa.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉBŐL
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBŐL

HI
Az UJ KELET
bánsági z
Főszervező
Felelős szerke
Bukarest
Hátszegi Ern
Cikkeink utánn
megjelölésé

— Vátozékony.
Budapestről jelen
intézet időjárás
vátozékony, szele
sőbb meleg, délny
lás és az eső szü
mérseklet Budape
Celsius.

— Elhalasztottá
kedelmi szerződés
tárgyalásokat.
milanói Corrier
szerint a román-
zódés módosításá
kat a felmerült n
időpontra halasztó

— A jugoszláv
fogja az állami
jelentik: A kormá
állami kiadásokat
a pénzügyi válság
kodva oldja meg.
ügyminiszter által
külön bizottság fo

— Bérredukció
vasutársaságnál.
A Missouri—Kans
ság fizetés és bért
1500 vasuti alkalm
mintegy kétszáz év
sabb fizetésű tiszt
százalékkal szállító

— Messze gazdó
vést fedeztek fel.
Londonból jelentik
közti koncessziós te
ágazó nagyszabást
esküvést fedezték t
vevői érintkezést t
japáni, indoknai,
kommunista szerve

— Erős, vérbő.
a természetes Fe
naponként való iv
dés nélkül könnyű
biztosít. Számos s
zonyítja, hogy a k
és ideggyógyosoknak
nek, valamint k
szervezőknek is n
máltán megérdeml
lást. A Ferene J
szertárakban, drog
letekben kapható.

— Folynak a har
ból jelentik: Newy
nából, hogy Kubá
forradalmárok har
ellen. Tiszta képet
dig nem lehet alko

— Brüning nem
oldal felé. Berlinb
cáfolja a külföldi
azon hirt, hogy Brü
igyekeznék orientál

— ILEANA FÓ
VŐJE A PELES
mult hetekben ol
zött lefolyt fejedel
szerű film készült
kítette meg mind
nek a nagy esemé
vételű filmjúdons
Corso-mozgó és a
mutatja be, mely
héten.

— Az oztürk hads
hadgyakorlatot. Bé
vetségi hadsereg e
nagy hadgyakorlat
ból nem tart. Min
brigádgyakorlatok le
ban.

— Letartóztaták
tesét. Londonból je
tés szerint a szá
érsék helyettesét a
ben letartóztaták.
érsék bizalmas ut
országi papsághoz,
püspököket és papo
gyorsan adják el a
még mielőtt az egy
fítása törvényerőre

Olcsó népszerű regények:

Dr. Hamburg: Achad Haam . . . 25 L
Gratz: A zsidók egyetemes törté-
nete, diszkótes, alig használt . . . 3000 L
Dr. Fürst: Zsidó történet, zsidó kul-
tura . . . 50 L
Kiss József: Jokli . . . 30 L
Léwínsohn: Örök sziget . . . 272 L
Ugyanez kötve 372 L
Pinskes: Autoemancipáció . . . 20 L
Gábor: Zangwill elbeszélései diszk. 46 L
Zangvill: Uvegesiszóló . . . 35 L
Szabó Imre: Új Balkán . . . 120 L
Szabó Imre: Utolsó máglya . . . 120 L
Weltsch: A zsidókérdés a modern
eszmeáramlatok tükrében . . . 40 L
Böhm: A cionista mozgalom . . . 120 L
Barchokba: A zsidó ifjúság könyve
diszkótes . . . 70 L
Goldschmidt: Egy zsidósors . . . 160 L
Izsák Arnold: Mentő csillagok . . . 80 L

Kapható:
az Uj Kelet könyvosztályában

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Változókéony, szeles időjárás várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint még változókéony, szeles időjárás várható, később meleg, délnyugatra forduló légáramlás és az eső szünetese valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délben 24 fok Celsius.

— Elhalasztották a román-olasz kereskedelmi szerződés módosítására irányuló tárgyalásokat. Rómából jelentik: A milánói Corrier della Sera értesülései szerint a román-olasz kereskedelmi szerződés módosítására irányuló tárgyalásokat a felmerült nehézségek miatt későbbi időpontra halasztották el.

— A jugoszláv kormány csökkenteni fogja az állami kiadásokat. Belgrádból jelentik: A kormány csökkenteni fogja az állami kiadásokat s arra törekszik, hogy a pénzügyi válságot belső erőkre támaszkodva oldja meg. A problémával a pénzügyminiszter által kinevezett szakértői külön bizottság foglalkozik.

— Bérredukció egy nagy amerikai vasúttársaságnál. Newyorkból jelentik: A Missouri—Kansas—Texas vasúttársaság fizetés és bérredukciót hajtott végre. 1500 vasúti alkalmazott fizetését 10 és mintegy kétszáz évi ötezer dollárral magasabb fizetésű tisztviselő illetményeit husz százalékkal csökkentették.

— Messzeágazó kommunista összeesküvést fedeztek fel a sanghaji hatóságok. Londonból jelentik: A sanghaji nemzetközi koncessziós terület hatóságai messzeágazó nagyszabású kommunista összeesküvést fedeztek fel, amelynek résztvevői érintkezést tartottak fenn formosai, japáni, indokínai, hollandiai és óceániai kommunista szervezetekkel.

— Erős, vérbő, kövér emberek számára a természetes Ferenc József keserűviz naponta való ivása a legkisebb erőlködés nélkül könnyű és rendes bélműködést biztosít. Számos szakorvosi jelentés bizonyítja, hogy a Ferenc József víz szívből, veséből, elegendő mennyiségben, valamint köszvényben és csuszban szenvedőknek is nagyon jót tesz s ezért méltán megérdemli a legmelegebb ajánlást. A Ferenc József keserűviz gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Folytak a harcok Kubában. Londonból jelentik: Newyorkon át jelentik Havannából, hogy Kubában tovább folytak a forradalmárok harcai a kormánycsapatok ellen. Tiszta képet a helyzetről még mindig nem lehet alkotni.

— Brüning nem orientálódik a jobboldal felé. Berlinből jelentik: A Germania cefolja a külföldi lapokban kolportált azon hírt, hogy Brüning a jobboldal felé igyekeznék orientálódni.

— ILEANA FÖHRECEGNŐ ESKÜVŐJE A PELES-KASTÉLYBAN. A múlt hetekben oly fényes keretek között lefolyt fejedelmi nászról egy nagy-szerű film készült, mely élethűen örökítette meg minden egyes jelenetét ennek a nagy eseménynek. E pompás felvételű filmműködés megismerésére a Corso-mozgó és a mai napi kezdettel mutatja be, mely műsoron marad egész héten.

— Az oztrák hadsereg az idén nem tart hadgyakorlatot. Bécsből jelentik: A szövetségi hadsereg ebben az évben őszi nagy hadgyakorlatot takarékosági okokból nem tart. Mindössze néhány napos brigádygyakorlatok lesznek ősszel Ausztriában.

— Letartóztatták a toledói érsek helyettesét. Londonból jelentik: Madridi jelentés szerint a száműzött Segura toledói érsek helyettesét a francia határ közelében letartóztatták. Megtalálták nála az érsek bizalmas utasítását a spanyolországi papsághoz, melyben felhívja a püspököket és papokat, hogy titokban gyorsan adják el az egyházi birtokokat, még mielőtt az egyházi vagyonok kisajátítása törvényerőre emelkedne.

„Anglia és a világ meggyógyulását a hadiadósságok késleltetik“

Bázelben létrejött a megállapodás a külföldi márkakövetelések ügyében

A nemzetközi bankárkonzorcium és a német delegátusok aláírták a prelimináris szerződést. Shaw, az Angol Bank igazgatója csak a hadiadósságok teljes eltörlésétől várja a javulást

Bázel, augusztus 19. A nemzetközi bankárkonzorcium és a németországi hitelek tanulmányi bizottsága a késő éjszakába elhúzódó ülést tartott.

Kompromisszumos megoldás jött létre a német delegátusokkal a külföldi márkakövetelések tekintetében is.

A prelimináris megegyezést ezután aláírták s az ülésszak ezzel véget ért. Ma a végleges szövegezés munkálatai folynak

s a jelentés elkészültével a delegátusok el fognak utazni Bázelből.

Egyes lapok szerint felvetették a Young terv azonnali revíziójának kérdését is.

A párizsi Figaro a hírrel kapcsolatban azt hangoztatja, hogy a külföldi hitelezőknek le kell mondaniuk arról, hogy Németországba kihelyezett tőkéiket teljes egészükben visszlássák.

London, augusztus 19. Shaw az Angol

Bank egyik igazgatója Glasgoban mondott beszédében kifejtette, hogy a világgazdasági helyzet javulását csak a hadiadósságok és a jövátelteli kötelezettségek nagyarányú leszállításától, vagy teljes eltörlésüktől lehet remélni. Anglia és a világ meggyógyulását főleg a háborus kötelezettségekből származó terhek késleltetik.

— Az angol import és export csökkenése. Londonból jelentik: Juliusban Angliába 70 millió 146 ezer font értékű árut hoztak be s 34 millió 252 ezer font értékű exportáltak. Az import 15 millió 20 ezerrel, az export 16 millió 494 ezer fonttal kevesebb, mint az elmúlt év hasonló időszakában.

Hol a boldogság mostanában? Zsidó kórház-serszjegy akciójában!

— Miklós király herceg Varsóban. Varsóból jelenti tudósítónk: Szerdán reggel előkelő vendég érkezik a lengyel fővárosba. Miklós román királyi herceg, aki egyúttal a román hadsereg főfelügyelője is, több napot akar tölteni Varsóban. Látogatása hivatalos jellegű és az célja, hogy megtekintse a lengyel aviatikát. Arról is szó van, hogy Miklós herceg nagyobb mennyiségű lengyel gyártmányú repülőgépet vásárol, miután a lengyel repülőgépek modern típusa nagyon megtetszett a román aviatikai hatóságoknak. Néhány héttel ezelőtt Bukarestben járt Lengyelország legkiválóbb katonai pilótája, Orlinski kapitány és bemutatatta a román katonai hatóságoknak a legújabb típusú lengyel repülőgépeket.

— Aranynél használjunk Haemorsan kenőcsöt és kupót! Olesón kapható a gyógytárakban.

— Belehalt a fogyasztókurába egy szegedi bornyagykereskedő. Szedegről jelentik: Schmidt Károly ismert szegedi bornyagykereskedő az Aradi utcában roszszul lett. Még volt annyi ereje, hogy a közeli Budapest szállóba vonszolhatta magát, ahol azonnal lefekették. Allapota azonban nem javult s mire a mentők megérkeztek, Schmidt már halott volt. A bornyagykereskedő a napokban tért haza Marienbadból, ahol erős kurával 18 kilót fogyott. Orvosi megállapítás szerint a túlzott fogyasztókúra ásta alá egészségét és gyengítette meg szívét. Holttestét a törvényszéki bonctani intézetbe szállították.

N A P R Ó L - N A P R A

Schöneberg déli kerületben a berlini Birodalmi Bank fiókja ellen 3 revolveres rabló támadást intézett. A tisztviselők egyikét lövésekkel megsebesítették s 30 ezer márkát elraboltak. A rablók menekülés közben is folyton lövöldöztek s az uccai járőrök közül egy fiatal leányt is s még többeket eltaláltak lövéseikkel, azután a megfélemlített járőröktől kiűrtett uccákon sikerült kerekelt oldaniok.

Moszkvából jelentik, hogy a Berlinből reggel Japán felé startolt Marga Etdorff német pilótánál este 9 órakor megérkezett az orosz főváros repülőterére s ott leszállást végzett.

A bajor rádió ma Bayreuthból közvetítette a Tristan és Izolda előadását, amelyet nemcsak az összes német adóállomások vettek át, hanem Európa, Észak-Afrika és Észak-Amerika összesen mintegy 200 rádióállomása. Ez volt az első eset, hogy bayreuthi operaelőadás, amely eddig csak a kiváltságosak része volt, rádió útján a milliók részére is hozzáférhetővé vált.

Gronau német óceánrepülő pilóta sikeresen átrepülte Grönlandot és leszállt a nyugatgrönlandi Sukkertoppen-fellegen. Itt bevárja a Hvidbjörn dán órhajó érke-

zését, hogy a hajótól új üzemanyagot vehessen fel újabb óceánrepülésére Kanada felé.

Gillian tábornok, a belga hadsereg volt vezérkari főnöke meghalt. A tábornok készítette 1918-ban annak az offenzívának a tervét, amely Belgium felszabadításához vezetett.

Maffi olasz regényíró a Bergamoi Alpokban tett turistakiránduláson életét vesztette. Az író egy gleccseren megcsuszott, a mélységbe zuhant és szörnyethalt. Ugyanaz a tragikus vég érte el őt, mint egyik regénye hőstét, aki szintén a magashégyekben turistaszemvédelvényének esett áldozatul.

Lindmayer Ida, a stájerországi Gössnél történt vasuti katasztrófa egyik életveszélyes sebesültje, a bécsi kórházban behalt sérüléseibe. Ezzel a katasztrófa halálos áldozatainak száma 14-re emelkedett.

Az amerikai jegybankok aranykészlete a közeli napokban meg fogja haladni az ötmilliárd dollárt.

A Morningpost brüsszeli jelentése szerint Piccard professzor újabb sztratoszférarepülésre tesz előkészületeket.

— ZSIDÓ DIAKBAL LESZ VASARNAP A ZAJZONBAN. Mulatni fog a kolozsvári zsidó ifjuság, mely szívvél-lelékkel állott a diákmulatság rendezőgárdájának élére és lelkes ügybuzgalommal viszi sikerre azt a mulatságot, melynek jövedelme a legszebb célt: a tanulni vágyó zsidó ifjuság támogatását szolgálja. A zsidó diákok mulatsága éppen ezért érdemli meg a közönség támogatását. Meg is vagyunk győződve róla, hogy erre a bála mindenki elmegy, aki szeretettel gondol a zsidó diákság jövőjére.

— Miklós herceg Varsóba érkezett. Varsóból jelentik: Miklós román herceg a lengyel fővárosba érkezett azzal a céllal, hogy a román és lengyel pilóták között a kapcsolatot bensőségebbé tegyék. A látogatást lengyel körökben a barátság megnyilvánulásának tekintik.

— A német bankbetétek husz százalékat azonnalra felszabadították. Berlinből jelentik: A bankbetétek 20 százalékat azonnalra, a további nyolevan százalékat fokozatosan felszabadítják.

— Szeszecmpész magyar hajót lepleztek le a svéd tengeren. Stockholmból jelentik: Az Alland tengeren a svéd vámhatóságok néhány nappal ezelőtt lefoglaltak egy magyar lobogó alatt közlekedő hajót, amely az Ilona nevet viseli és a melyről megállapították, hogy csempészéssel foglalkozik. A jelentések szerint az Ilona hajó kormányosai a danzigi magyar konzulátusnak a hivatalnokai. A hajó kapitánya Milassi József, aki huszonöt éves fiatalember, kihallgatása alkalmával kijelentette, hogy ez év májusában a magyar kereskedelmi minisztérium hajózási osztályától azt a parancsot kapta, hogy jelentkezék a danzigi magyar konzulátuson. Itt a konzulátus titkára, az Ilona nevű hajó tulajdonosa közölte vele, hogy a hajó nagyobb szeszrakománnyal Svédországba fog menni. A kapitány azt állítja, hogy nem tudta azt, hogy az a hely, ahol a lefogalás történt, svéd terület és a kínos ügyért minden felelősséget a danzigi magyar konzulátusra hárt. Az ügy rendkívül kínos feltűnést keltett svéd politikai körökben is és azt hiszik, hogy a különös csempészafférnek diplomáciai téren is folytatása lesz.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök: Dolly karriert csinál. (Az Ufa Bloch-Raninovitsch produkciójának legújabb filmje. Vidám filmoperett, a főszerrepekben Dolly Haas, Oskar Karlweis, Alfred Abel, Kurt Gerron).

CORSO-MOZGÓ műsora

Csütörtök 5, 7 és 9 órakor: Premier! Egy démon élete. Dumas az „Idegen“ c. regénye filmen. Gyönyörű kiállítás, megrázó dráma. Főszerrepekben: Gerda Maurus, Hary Hardt és Peter Voss. Műsor előtt: Figaró belépője, éneklő Giussipe de Luca és Miki-Maus.
 Péntek 5, 7 és 9 órakor: Egy démon élete. Dumas az „Idegen“ c. világhírű regénye filmre feldolgozva.
 Szombat 5, 7 és 9 órakor: Egy démon élete. Dumas az „Idegen“ c. világhírű regénye filmen.
 Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Egy démon élete. Dumas az „Idegen“ c. világhírű regénye filmen.

SPORT

Összeállították a balti turára induló országos válogatottat

Bukarestből jelentik: Luchide szövetségi kapitány a balti tura összeállítását nagy körültekintéssel oldotta meg. Luchide vasárnap jelen volt a NAC és Kispest mérkőzésein és itt alkalmat talált az ország két legjobb amatőrcsapatának, a NAC és Universitatea játékosaitól az összehasonlításokat leszűrnie. A szövetségi kapitány a következő játékosokat viszi a balti turára:

Szatmári, Zauber, Burger, Albu, Sfera, Robe, Steinbach, Ciolac, Borbély II., Rónai, Glanzmann, Kovács, Sepi, Bodola, Kocsis. A lengyel csapat ellen vasárnapi jó játéka után Sepit jelölte centernek. Lengyelország ellen így a következő csapat képviseli a román színeket:

Szatmári, Burger—Albu, Robe—Steinbach—Ciolac, Glanzmann—Kovács—Sepi, Bodola—Kocsis.

A csapat kedden este elutazott Bukarestből, előbb Csernovicba, ahol triálmérkőzést tartanak, majd Varsó felé vezet az útjuk, ahol összecsapnak a lengyel válogatottakkal.

Vasárnap a III-ik ker. játszik Kolozsváron. Vasárnap a magyar profilig egyik legjobb csapata, a III-ik ker. játszik Kolozsváron. A kitűnő proficsapattal még folytak a tárgyalások, hogy egy, vagy kétnapi turára jön Kolozsvárra. Amennyiben a III-ik ker. csak egy napra jön, ugyancsak az Universitateával játszik, ha két napra, akkor egy kombinált csapattal is felveszi szombaton a küzdelmet.

Uj országos rekordok a bukaresti kerületi uszóversenyen. Bukarestből jelentik: A bukaresti kerület uszóversenyén hatalmas mezőny indult, különösen a hölgyversenyzők remekeltek. A kolozsvári Hecht Éva, a Haggibbor nevelte uszóbajnoknő a 100 m-es női gyorsuszásban szép idővel új országos rekordot állított föl. Megdőltek még a 100 m. ifju gyorsuszás, a 400 m. hölgyuszás és a 100 m-es női melluszás rekordjai. Részletes eredmények a következők:

100 m-es ifjúsági gyorsuszás: 1. Gaston Sp. Stud. 1 p. 15 mp. Országos ifjúsági rekord, 400 m-es hölgyuszás: 1. Kassovitzné (TCR) 7 p. 45 mp. Országos rekord! 2. Hecht Éva (TCR) 8 p. 16.2 mp. 400 m-es gyorsuszás: 1. Papazolin (Sp. St. 6 p. 51 mp. 100 m-es női hátuszás: 1. Kassovitzné 1 p. 49 mp. 2. Hecht Éva 1 p. 50.2 mp. 200 m-es ifjúsági melluszás: 1. Bart (V. D.) 3 p. 30.2 mp. 800 m-es: 1. Florescu 14 p. 24.8 mp. 3x100 méteres vegyesstaféta. 1. TCR 4 p. 31.8 mp. 100 méteres ifjúsági hátuszás: 1. Fischer TCF 1 p. 39 mp. 100 méteres női melluszás: 1. Kassovitzné TCR 1 p. 44 mp. Országos rekord! 400 méteres ifjúsági gyorsuszás: 1. Papazolin 6 perc 48.9 mp. 200 méteres melluszás: 1. Herjescu 3 p. 20.2 mp. 100 méteres női gyorsuszás: 1. Hecht Éva 1 p. 30 mp. Országos rekord! 100 méteres hátuszás: 1. Herjescu 1 p. 35.2 mp. 1500 méter: 1. Florescu 27 perc 01 mp.

A magyar teniszbajnokságokon Romániából Misu, Cantacuzino és Zizovits Lenke indulnak. A bajnokságokon egyébként a világ legjobb versenyzői indulnak.

A Haggibbor kombinált csapata vasárnap Bánffyhyudra rándult át, ahol a helyi csapatot 3:1 (1:0) arányban verte. A gólokat Weisz (2) és Szilágyi rugták.

TOZSDE

Kolozsvár, augusztus 19. Márka 40.10, holland forint 68.20, dollár 168³/₄, font sterling 818, francia frank 6.66, líra 8.87, cseh korona 5, pengő 29.30, dinár 3, schilling 23.72, svájci frank 33, zloty 19¹/₂, belga frank 23.60.

Bukarest, augusztus 19. Svájci frank 33, cseh korona 5.03, shilling 23.80, márka 39, holland forint 67, dinár 2.96, francia frank 6.65, font sterling 820, dollár 172.50, belga frank 23.50, líra 8.90.

Zürich, augusztus 19. Holland forint 206.90, dollár 513.14, font 24.93, francia frank 20.11¹/₂, líra 26.85, cseh korona 15.20¹/₂, pengő 90.02, dinár 9.06, lej 3.05¹/₂, zloty 57.40, shilling 72.10.

KÖZGAZDASÁG

A regáti földmivelők 50 ezer lejes kényszerárat követelnek a buza számára a belföldön megállapítani

Viharos kongresszuson tiltakoztak a földmivelők a boléta-törvény ellen

Bucuresti-Gukarest, augusztus 19. (Az Uj Kelet tudósítójától). A régi királyság buzatermelői tegnap kongresszust tartottak Jasiban, amely kizárólag a buzaárak rohamos esésével foglalkozott. Szenvedélyes felszólalások hangzottak el, amelyeknek során megállapítást nyert, hogy a boléta-törvény életbe léptetése nemcsak, hogy nem hozta meg az árak remélt emelkedését, de ellenkezőleg, rossz kihatással volt a piacra.

Több felszólalás után határozati javaslatot fogadtak el, amely követeli a kormánytól, hogy vezessen be kényszerárat a belső fogyasztásra kerülő buza számára, ennek árát vagononként mi-

nimálisan 50.000 lejben állapítva meg. Követelik továbbá a kiviteli prémiumnak 20 ezer lejre való felemelését. Követelik, hogy a kiviteli prémiumot csak is a szövetkezetek révén kikerülő buza után fizesse az állam. Ugyancsak a szövetkezetek számára kívánják biztosítani a hadsereg és az állami intézmények gabonával való ellátásának monopóliumát. Kéri végül a CFR szállítási tarifájának leszállítását és a petróleumtermékek árának csökkentését.

A regáti mezőgazdák megmozdulása kormánykörökben nagy feltűnést keltett.

RADIO MUSOR

Csütörtök, augusztus 20.

Bukarest. 18: Zenekari hangverseny. 20.20: Gramafon. 21: Dalest. 21.20: Rádiózenekar. 22: Előadás. 22.15: Rádiózenekar. 22.45: Hírek.

Budapest. 9.30: Szent István-napi körmenet. 12: Déli harangszó. Pontos idő, időjárás, utána az Operaház zenekarának hangversenye. Szünetben rádiókrónika. 2: Gramafonhangverseny. 3.45: Pista bácsi mesél a gyermekeknek. Utána pontos idő, időjárás, 4.25: A Szent István díj helyszíni közvetítése. 4.30: Zenekari hangverseny. 5.45: A budavári királyi palota külső szépségei. 6.10: Magyar nóták. 7.10: Szent István király 740: Sporteredmények. 8: Színmű a Studióból. Utána pontos idő, időjárás, hírek, majd 10 cigányzene. 10.45: Az Operaház zenekari hangversenye.

Bécs. 20.30: Operett.

ZSIDÓ-TÁRGYU KÖNYVEINK

Patai József: Biblia képekben köve 816 L
Patai József: Feltámadó Szentföld 408 L
Ugyanaz köve 544 L
Patai József: Középső kapu . . . 136 L
Ugyanaz köve 204 L
Patai József: Kabala (magy., ném.) 136 L
Patai József: Politika nélkül . . . 136 L
Patai József: Zsidó irások . . . 136 L
Patai Edith: Engem is hív a föld 102 L
Sass Irén: Énekek éneke . . . 102 L
Hajdu Miklós: Zselérek vagyunk . 136 L

Fenti árainkból 5 százalék kedvezményt adunk!

Herzl Tivadar: Ós-Uj Hon . . . 140 L
Benoit: Táncosnő . . . 136 L
Bettaur: Nagyváros zsidók nélkül 136 L
Hatvány Lajos: Urak és emberek I. és II. kötet . . . 442 L
Fenchtwanger: Herceg és a zsidaja 280 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fiu . 272 L
Marois: Sísraeli . . . 264 L
Lacratellis: Silbermann . . . 60 L
Ben Ami: Uj Palesztina . . . 50 L
Heine: Bacharachi Rabbi . . . 50 L
Kabalisták és csodatevők . . . 30 L
Oszkár bácsi legszebb meséi . . . 28 L
Sass Irén: Kol Nidre . . . 30 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdélyben . . . 12 L
Gorelik: Cion és Golusz . . . 15 L
Nordai: Dr. Kohn . . . 30 L
S. Alecham: Leégett nemesek . . . 20 L
Ugyanaz köve 30 L
Nachum Goldmann: A zsidó nemzet követelése . . . 8 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön . 7 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus . 35 L
Mairovits: A tóra és cionizmus . . 10 L

Berlin. 22.15: Táncezene.
Breslau. 21.10: Filharmonikus zene.
Hamburg. 22.30: Táncezene.
Langenberg. 20: Könnyű zene.
Lipese. 20: Filharmonikus hangverseny.
Varsó. 20.15: Filharmonikus hangverseny.
Poznan. 20.30: Magyar hangverseny.
Kattovitz. 20.15: Hangverseny. 23: Könnyű és táncezene.
Milano. 19.45: Gramafon. 20.45: Opera.
Róma. 20.10: Gramafon. 21: Szimfonikus hangverseny.
Prága. 19.50: Énekhangverseny. 22.15: Zongorahangverseny.
Pozsony. 17.20: Gramafon.
Osló. 20.30: Dalest. 21: Zongorahangverseny.
Toulouse. 19.45: Dalok. 20: Könnyű zene. 20.15: Müdalok. 21: Bécsi zene. 21.15: Spanyol dalok. 21.45: Havaji gitár. 21.50: Jazz. 23.30: Táncezene.
Belgrád. 22.50: Rádiózenekar.

Gizskalai János: A titok . . . 15 L
Gizskalai János: Tamar . . . 50 L
Szokolov: Uj zsidók . . . 15 L
Kacér: Golem ember akar lenni . 15 L
Agnon: És a meggörmtyedt kiegyenesedik . . . 25 L
Fényes Samu: Jidli első változása 35 L
Mendele M. Sfurjim: A sánta fiske 30 L
Dr. Hoffmann: Házasság a hébereknek . . . 30 L
Sass Irén: Híres zsidó asszonyok . 40 L
Daniel könyvének magyar fordítása 30 L
Modern zsidó költők . . . 26 L
Bíró Lajos: Zsidók utja . . . 50 L
Grottor: Zsidó reneszánsz . . . 20 L
Dr. Krausz: A zsidó Palesztina évezredekben . . . 35 L
Lahman: Egy szederest Madridban 15 L
Katoná M. Példázatok, történetek a talmud . . . 20 L
Székely Béla: Szedzsera . . . 20 L
Sombart Werner: A zsidók jövője. 30 L
Frígyes: A zsidók természetrajza . 25 L
Purimkönyv . . . 30 L
Graetz: A zsidó törzs megújulása 10 L
A talmud könyve I. II. III. . . 140 L
Komor András: Fischmann et Co. 190 L
Ujvári: Tulsó parton . . . 80 L
Patai: Zsidó költők antológiája öt diszkótés . . . 540 L
Ujvári: A cédrusfa daliája . . . 25 L
Heine: Sabbat hercegő . . . 60 L
Dosztojevskii: Zsidó-kérdés . . . 10 L
Bíró Lajos: Bazini zsidók . . . 66 L
Schalom Asch: Fiatalok . . . 40 L
Dr. Flesch Armin: A zsidó . . . 80 L
Zsoltárok könyve két kötet . . . 180 L
Abádi: Judea reneszánsza . . . 60 L
Baab: Mayer Litvach unokája . . 30 L
Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció . 60 L

Kapható az Uj Kelet könyvosztályában

Vidékre utánvételt, vagy az összeg és portóköltés (pénz, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

Péntek, aug. 21.

Bukarest. 18: Rádiózenekar. 20.20: Gramafon. 21: Bíz: Carmen című operája. Szünetben hírek.

Budapest. 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Gramafonhangverseny. 12.25: Hírek. I. Pontos idő, időjárás. 2.45: Hírek. 4. „Hogyan fejlesszük emlékezőtehetségünket”. 4.45: Pontos idő, időjárás, hírek. 5. Novellák. 5.30: Magyar nóták és csárdások. 6.15: Mandits szalonzenekar. 7.25: „Az olimpiai játékok multja és jelene”. 8. Liszt-est. 9.20: Pontos időjelzés, hírek, majd cigányzene.

Bécs. 20: Zenekari hangverseny. Mozart művei. 22.02: Jazz énekek.

Berlin. 19: Vegyeskar. 20: Szórakoztató zene.

Breslau. 10.10: Gramafon.
Frankfurt. 19.45: Gramafon.
Hamburg. 20: Rádiózenekar.
Langenberg. 20: Operettársulatok.
Lipese. 20.30: Hárfá és cselló.
Stuttgart. 21.30: Japán dalok. Szoprán és zongora.

Varsó. 20.15: Filharmonikus hangverseny. Rimszkij-Korszakov: Seherzade, Saint-Saens: Cselló és zenekari verseny, valamint csellóművek zongorakísérettel, Wagner: Tannhäuser nyitány. 22.40: Könnyű és táncezene.

Kattovitz. 22.30: Könnyű zene.
Poznan. 22.15: Táncezene.
Milánó. 21: Vegyes zene.

Róma. 21: Opera.
Prága. 20: Mozart hangverseny.
Pozsony. 22.15: Zenekari hangverseny.
Kassa. 17.30: Fuvólahangverseny. 19.50: Dalest.

Osló. 20: Rádiózenekar.
Toulouse. 23.30: Operettársulatok.

Apró hirdetések

Szavanként 4 Lei
Vastagbetűvel 8 Lei
Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
Allástkeresőknek 1 szó 3 Lei
Vastagbetűvel 6 Lei

Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbélyeggel ellátott jelígelis leveleket továbbítunk.

Sakter, előimádkozó és mail, aki autorizált héber tanító is, állást keres neológ hitközségnél. D. Manole Drágasani, jud. Valcea.

Valódi és belföldi perzsaszőnyegek és ezüstnemű nagyon olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Schwartz Ignácné kóser vegetárius és terme áthelyezve Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi u.) 23 szám alá. Bejárat Szappan uca felől. Olcsó árak!

Nagyváradon teljes ellátásra elfogad izr. uricsalád középiskolás urileányt, vagy urifitúrdzsoba- és zongorahasználattal. Berger Antalné Oradea, Str. Cantemir (Beöthy Ödön uca) 42., I. 7.

Orth. uri családnál 2-3 középiskolás gyermek teljes ellátást kaphat. Cim: Weinstein, Pap uca 28.

Gyógyszerészhallgató tanítványt keres. Középiskolai tanulókat vizsgára előkészít. Sírógés ajánlatokat „Szerény díjazás” jelígelére a kiadóhivatalba kér.

שׁוֹב מוֹרָה אִוִּיה בַּעֲרָב בַּעֲרָב וּמוֹתָל בַּמֶּשֶׁק

Intelligentes Kinderfraulein. Jüdin sucht für sofort Stellung gehtauch auf Land. Adresse: Leuchter Helén bei Herrn Dux Salomon Iclodul-Mare, jud. Somes.

23 év óta fenálló jó hírnevű nagyforgalmu divat üzlethez Cluj legforgalmasabb helyén. 5-600 ezer lej készpénzzel rendelkező társat keresek. Ajánlatok: „Rendkívül rentabilis” jelígelére a kiadóba.

Gimnázista leányt teljes ellátásra elfogad izr. családnál. zongorahasználattal. Cluj, Str. Baritiu (Malom u.) 10. emelet.

Kereskedelmi érettségizett gyakornok felvétetik kezdőfizetéssel. „Megbízható” jelígelére a kiadóba.

Teljes ellátásra elfogad izr. uricsalád középiskolás urileányt, vagy fiutúrdzsoba- és zongorahasználattal. Cim a kiadóban.

Kiadó disztíngvált uriembernek az egye temhez közel szép butorozott szoba, fürdő szobahasználattal, esetleg ellátással. Cim a kiadóhivatalban.

Iskolás kislányt vagy hivatalnoklányt elvállal teljes ellátásba uricsalád. Ugyanott 4-6 teljes elsőrendű kóser kosztót kaphat. Cim a kiadóban.

A légköri vi

A Zeppelin me sétarepülését An tömegek udvrivalg ködös Albion pa Eckener dr. nehog motívumokat lássa kirándulásában, rá a francia légügyi r ja, hogy a Zeppeli repülőn, mire a rendkívül udvarias Párizs fölött ural nem teszik ajánl repülését.”

Mennyi igazság van ebben a diplom francia légügyi mi gondolta, hogy rö találoán jellemezte helyzetét. Párizs f nyok csakugyan a talanak és ez a fé dályozza meg, hogy végre kitisztuljon. Párizs fölött is m viszonyok és végre a szabad európai g

A tartomány ményzatról

A nemzeti para tartományi önkorm teljes decentralizác érdekes. Mintha Sok-sok évvel ezelőt dóan ezt hallottuk. tud hogy a nemzeti nyi önkormányzatot a közigazgatási deca programontja a né Csakhogy — ugy minden pártnak ké egy ellenzéki progr zati programja. Me a nemzeti parasztp hogy ujra a teljes t zatot követelje, jó volt... És a korm csinált valamit a t zatból, valami tarto nevezett sóhivatalt szakaszos törvény radirozni az ország huzott vonalat a gi

Ezért különös mo amellyel a nemzeti losa a tartományi teli. Különös ez a v zati programról az Külön és jogosulatl Mert tetszett volt kormányzatot akko birtoka módot és erre. Tetszett volna sen és végérvényese volna egy tollvonás ország életéből.

A világbíró t

Amerikában a na világ legnagyobb pe ha Upton Sinclair génye jutna e hir szikár és sivár trös rajzolódik ki tekin fejedelmek, akik a vében háborút grüno vallásháborút szitan dalmat rendeztetnek Mert ne essünk téve látható erővonalai m ezek a világröztök Mindenütt válság Amerikában, az ipari ezrek esnek ki napon köréből. Angliában a fizetésű hivatalnokl jára kiterjeszti a n tást, mivel impliciter lami tisztviselők es régi biztos egziszen kai adóbevételek mil